

Porte folie

et redskab til deltagerinvolvering i
bedømmelsen på AMU kurser

Tup projekt om bedømmelse i AMU

August 2006 – Oktober 2007

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning.....	4
Resume	4
Baggrund for projektet.....	4
Formål.....	4
Undersøgelsesfeltet.....	5
De væsentligste konklusioner.....	5
Baggrund	7
Deltagere.....	7
Tidsramme.....	7
Aktivitetsoversigt.....	8
Undersøgelsesfeltet.....	8
Målgruppe.....	9
Projektets hypotese, succeskriterier og konklusioner	10
Hypotese.....	10
Projektets succeskriterier.....	10
<i>Strukturerede succeskriterier</i>	10
<i>Opsamling og konklusion</i>	10
<i>Pædagogiske succeskriterier</i>	11
<i>Opsamling og konklusion</i>	11
Metodeafsnit	14
Inspirationskilder.....	14
<i>Tidligere TUP projekter</i>	14
<i>Teorier</i>	14
<i>Aktiviteter i projektet</i>	14
<i>Tværfagligt samarbejde</i>	15
Metodeovervejelser og udvælgelsesstrategier.....	15
<i>En hermeneutiske forståelsesramme</i>	15
<i>Strategier for analyse af datamateriale</i>	15
<i>Ingen eksterne samarbejdspartnere</i>	16
Metodisk udfordring.....	16
<i>Spinkelt undersøgelsesgrundlag og manglende erfaring</i>	16
Teori i forhold til projektet	17
Projektets videnskabsteoretiske afsæt – konstruktivisme.....	17
<i>Konstruktivisme som grundidé</i>	17
<i>Porte folie metoden og konstruktivisme</i>	18

Porte folie metoden.....	18
<i>Oprindelse.....</i>	18
<i>Porte folie metodik.....</i>	18
<i>Forskellige typer af Porte folie metoden.....</i>	19
Bedømmelser i AMU.....	19
<i>Strategier og rammer i AMU systemet.....</i>	19
<i>Mål i AMU.....</i>	20
<i>Tanker om bedømmelse.....</i>	21
<i>Projektets undersøgelser om bedømmelse.....</i>	21
<i>Porte folie metoden som medskaber af bedømmelseskulturen.....</i>	22
Aktiviteter i projektet.....	23
Baggrunden.....	23
Temadage om bedømmelse i AMU for AMU undervisere.....	23
Styregruppens position i projektet.....	24
Mini arbejdsdage, der behandler AMU målenes målbarhed.....	24
Workshop på EPOS seminar.....	25
ERFA gruppen som ”tovholder”.....	25
Forsøgsprojekter.....	26
Forsøgsprojekterne.....	27
Baggrunden.....	27
Præsentation af forsøgsprojekter.....	27
Introduktion til Porte folie metoden.....	28
<i>Før kursusstart.....</i>	28
<i>Ved kursusstart.....</i>	28
<i>Under kurset.....</i>	28
<i>Ved kursets afslutning.....</i>	28
De anvendte Porte folie mapper i projektet.....	28
<i>Oversigt over mapperne.....</i>	29
<i>Typer af spørgsmål.....</i>	38
Opgavetypernes udformning og kvalitet.....	38
<i>Udformning af spørgsmål.....</i>	38
<i>De bedømmelsesegnede spørgsmål.....</i>	40
Spørgeskema og kursistinterview.....	40
<i>Overordnede tendenser i forhold til brugen af Porte folie metoden.....</i>	40
<i>Overordnede tendenser i forhold til bedømmelse.....</i>	43
Underviserinterview.....	44
<i>Overvejelser om brugen af Porte folie metoden.....</i>	44
Pædagogiske overvejelser.....	44
<i>Kursistens forudsætning.....</i>	44
<i>Underviserens forudsætning.....</i>	45
<i>Overvejelser over ressourceforbruget.....</i>	45
Skabelon til Porte folie metoden.....	46
Baggrunden for skabelonen.....	46

Anbefalinger	47
Til projektets egne uddannelsesinstitutioner.....	47
Til andre uddannelsesinstitutioner.....	47
Til undervisningsministeriet og efteruddannelsesudvalgene.....	47
 Litteraturliste	 48
 Bilag	 49
Bilag 1: Lovgrundlag om bedømmelse i AMU uddannelserne.....	50
Bilag 2: Program for temadag om bedømmelse for AMU undervisere.....	52
Bilag 3: Arbejdsrapport fra mini arbejdsdage om AMU målenes målbarhed.....	56
Bilag 4: Oplæg til workshop på EPOS seminar.....	57
Bilag 5: Spøgeskemaundersøgelse af kursisterne.....	60
Bilag 6: Kursistinterview.....	103
Bilag 7: Underviserinterview.....	124
Bilag 8: Skabelon.....	131

Læsevejledning

Rapporten er delt op i to dele. Første del er selve rapporten og anden del er en bilagsmappe. Rapporten indleder med et resumé, hvor læseren kan få et hurtigt overblik over rapportens undersøgelse, konklusioner og anbefalinger. Hernæst præsenteres projektets baggrund og idé. Projektet har opsat nogle succeskriterier som i et afsnit beskrives og opsamles. Det betyder, at projektets hypotese, succeskriterier og konklusioner står ret tidligt i rapporten. Resten af rapporten består af nogle mere fordybende afsnit, hvor teori, Porte folie metoden og rapportens undersøgelser drøftes. Afslutningsvis giver projektet nogle anbefalinger. Datamaterialet findes i bilagsmappen, da det ligger til grund for projektets konklusioner og perspektiveringer. I bilagsmappen findes også en skabelon til at arbejde med metoden.

Rapporten er udarbejdet af Inge Lerbech Pedersen fra Social- og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens og projektleder Helle Eliassen fra Vitus Bering Danmark - Gedved Seminarium

Rapporten kan rekvireres på   Fou på www.emu.dk
www.sosufh.dk
www.vitusbering.dk

Resumé

Baggrund for projektet

I sommeren 2006 ansøgte Vitus Bering Danmark-Gedved Seminarium TUP midler fra den Tværfaglige udviklingspulje 2006 til udvikling og afprøvning af Porte folie metoden som et brugerinvolverende bedømmelsesredskab. Der blev indledt et samarbejde med Social og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens, da de to institutioner kunne se et udviklingspotentiale i at lave projektet sammen.

Formål

Formålet med projektet har været at udvikle og afprøve Porte folie metoden som et brugerinvolverende bedømmelsesredskab. Projektgruppen mener, at bedømmelse i AMU uddannelserne bør suppleres med mere deltagerinvolvering i bedømmelse for at opfange den videnstilvækst og erhvervede realkompetence, som kursisterne opnår i løbet af AMU uddannelsen.

Mål:

- at Porte folie metoden kan anvendes i forbindelse med bedømmelse.
- at Porte folie kan være en metode, der kvalificerer refleksionen hos både kursist og underviser.

- at Porte folie metoden kan være med til at sikre en læring i retning af opfyldelse af AMU målene.
- At Porte folie metoden kan være et støtteredskab for kursisten til at lave selvbedømmelse.
- at der bliver udviklet en skabelon til andre AMU undervisere omkring brugen af Porte folie metoden som bedømmelsesform.
- At det konstruktivistiske erkendelsessyn og læringssyn kan anvendes i bedømmelse i AMU uddannelserne.

Undersøgelsesfeltet

Der er afviklet 7 forsøgsprojekter i forbindelse med 7 forskellige AMU uddannelsesforløb. Der er i forbindelse med forsøgsprojekterne foretaget spørgeskemaundersøgelser og interview af både kursister og undervisere på forløbene. Sideløbende har der været holdt temadage, mini arbejdsdage og workshops for AMU-undervisere inden for det sundhedsfaglige og pædagogiske felt. Datamaterialet herfra danner grundlag for projektets bearbejdning og konklusioner.

De væsentligste konklusioner

- Porte folie metoden kan anvendes i forbindelse med bedømmelse, men er også velegnet til at være et bredere redskab, der stimulerer og kvalificere erkendelses- og læringsprocesser.
- Porte folie metoden kan give kursisten et afsæt for at kunne i-tale-sætte sine erkendelses- og læringsovervejelser på en måde, som gør underviserens bedømmelsesgrundlag mere solid via dialog. Kvaliteten af bedømmelsesgrundlaget er dog afhængig af nogle metode- og teoriovervejelser.
- Porte folie metoden kvalificerer refleksionen hos kursisterne på grund af metodens proaktive natur, den gennemgående systematik og at refleksioner har egen status og får noget tid.
- Metodens krav om skriftligheden, gør den for en del AMU kursister svær. Det betyder, at metoden skal udvikles hen imod større variation og mulighed for, at flere læringsstile kan komme i spil.
- Underviserne beretter om øget refleksivitet i anvendelsen af Porte folie metoden. De udvikler en større grundighed omkring at planlægge og udføre kurserne i overensstemmelse med AMU målene og differentierer deres undervisning i højere grad end vanligt.
- Underviserne øger bevidstheden om de bedømmelsesformer, de anvender og føler behov for og har lyst til at videreudvikle disse.
- Underviserens evne til at fokusere didaktisk på AMU målene, at kunne lave klare guidelines i forhold til målene og evne teoretisk transfer til praksis kan sikre en læring i retning af opfyldelse af AMU målene. Porte folie metoden kan ved hjælp af styrede spørgsmål medvirke hertil.
- Deltagerinvolvering i bedømmelsen kræver, at kursisten kan foretage en selvbedømmelse. Porte folie metoden kan stimulere en selvbedømmelse om erkendelse og læring specifikt i forhold til AMU målene og generelt. Den opfanger noget af den kvalitetsfulde medlæring, som sker undervejs, og som kan være med til at fremtidssikre medarbejderen på arbejdsmarkedet.
- Det konstruktivistiske erkendelses- og læringssyn kan anvendes i bedømmelsen, da AMU systemet rummer en vis fleksibilitet i både udformningen, afholdelsen og bedømmelsen.

- Porte folie metoden møder nogle barrierer. Underviserne er nemlig generelt ikke bærere af en bevidstgjort bedømmelseskultur i forhold til AMU uddannelserne, og det er uvant for kursisterne at foretage selvbedømmelse.
- Underviserne mener, at AMU målene ikke er særlig vurderingsbare. Til gengæld er de glimrende til at udarbejdet kurset i forhold til. Det vanskeliggør dog bedømmelsen og muligheden for at måle en kompetencestigning.
- Underviserne drøfter konsekvenser for læringsmiljøet ved et øget fokus på bedømmelse. Mange af de undervisere, der deltog i projektet mener, at det mest optimale læringsmiljø for den enkelte AMU kursist kunne sikres ved, at bedømmelsen blev frivillig.
- Metoden kræver tid, udvikling af didaktiske kompetencer og nogle særlige forudsætninger hos både underviser og kursist.

Anbefalinger

- Der er behov for, at uddannelsesinstitutioner som udbyder AMU uddannelser arbejder mere målrettet med deres bedømmelsespraksis og kultur.
- Skal Porte folie metoden anvendes som brugerinvolverende bedømmelsesmetode kræver det, at metoden videreudvikles. Her bør undervisningsministeriet udvikle noget materiale.
- Efteruddannelse og faglig sparring mellem AMU underviserne vil være en forudsætning for implementering af Porte folie metoden.
- Der er behov for, at undervisningsministeriet sætter nogle initiativer i gang for at højne bedømmelsespraksis og kulturen i AMU systemet.

Baggrund

Deltagerne

Projektet er lavet af Social- og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens og Vitus Bering Danmark – Gedved Seminarium. Projektet kom i stand ved, at begge uddannelsesinstitutioner havde mødt hinanden under andre TUP projekter om evalueringspraksis og kultur. Der viste sig nogle naturlige samarbejdsflader, som fint kunne videreføres i et TUP projekt om bedømmelse.

Projektet udpegede en projektleder, som er ansat i Vitus Bering Danmark - Gedved Seminarium. Projektgruppen har bestået af projektleder og en projektansvarlig fra Social- og Sundhedsskolen Horsens – Fredericia. I opstartsfasen deltog også en underviser, som afholdte en del af forsøgsprojekterne, men på grund af andet arbejde, gled denne person ud.

Projektet har nedsat en styregruppe, som har haft en meget aktiv position i projektet. Styregruppen har bestået af seks personer: to afdelingsledere for efteruddannelsesenhederne fra Social- og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens og Vitus Bering Danmark – Gedved Seminarium, en uddannelseskonsulent fra EPOS, udviklingschefen fra Vitus Bering Danmark – Gedved Seminarium, en samarbejdspartner fra praksis (en dagplejeleder) og projektleder. Yderligere en samarbejdspartner fra det social- og sundhedsfaglige felt var inviteret med. Hun gik på pension og deltog derfor ikke. Efter relevans har implicerede undervisere deltaget i møderne.

Det har været spændende at arbejde på tværs af det pædagogiske og social og sundhedsfaglige felt. Det har været et møde mellem forskellige teoretiske forståelsesrammer og forskellige arbejdskulturer, hvilket har givet mulighed for faglig sparring, som har været med til at udvikle nye kompetencer. Desuden har det givet inspiration til at efterse og videreudvikle arbejdskulturen i begge organisationer.

Rapporten er skrevet af projektleder og den projektansvarlige fra Social- og Sundhedsskolen Fredericia – Horsens. Den er kommenteret og eftersat af uddannelseskonsulenten fra EPOS. EPOS står for Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social og Sundhedsområdet, som hører under undervisningsministeriet.

Tidsrammen

Tidsrammen blev sat til et år fra august 2006 til august 2007, men blev udvidet med et kvartal til oktober 2007 på grund af strukturelle barrierer. Kommunesammenlægningen og overenskomstforhandlingerne kom til at influere på projektet. Planlagte AMU aktiviteter blev aflyst på grund af kommunesammenlægning og Social- og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens blev ramt af strejke, hvilket rykkede tidshorizonten for afvikling af forsøgsprojekter.

Aktivitetsoversigt

Tidspunkt	Forsøgsprojekter	Aktiviteter	Møder i styregruppe, ERFAs-gruppen/uvms
Aug 2006		Etablering af projektgruppen	
Sept.-dec.06	Forsøgsprojekt 1		
Dec. 06			1. møde i styregruppen
Jan. 07			1. ERFAsmøde/uvms
Marts 07		Temadag om bedømmelse i AMU. For undervisere	
Marts 07	Forsøgsprojekt 2		
April-juni 07	Forsøgsprojekt 3		
April 07		Mini-arbejdsdag om AMU målenes Målbarhed	2. møde i styregruppen
Maj 07			2. ERFAsmøde/uvms
Maj 07	Forsøgsprojekt 4		
Maj 07	Forsøgsprojekt 5		
Maj 07	Forsøgsprojekt 6		
Juni 07	Forsøgsprojekt 7		
Juni 07		Opfølgning på temadagen i marts <i>Aflyst / få tilmeldte</i>	
Aug. 07		Mini-arbejdsdag om AMU målenes målbarhed	
Aug.07		Workshop på EPOS seminar	
Sept. 07			3. møde i styregruppen
Sept. 07			3. ERFAsmøde/uvms
Sept.-okt-07		Afrapportering	

Undersøgelsesfeltet

Undersøgelsesfeltet har været, om Porte folie metoden kan anvendes som en deltagerinvolverende bedømmelsesmetode ud fra et konstruktivistisk erkendelses- og læringssyn.

Som udgangspunkt har projektet¹ haft et ønske om at lave en grundig undersøgelse af, om der ville være forskelle i at anvende Porte folie metoden på korte ugekurser kontra længerevarende splitforløb. Dette undersøgelsesfelt måtte opgives, da de to uddannelsesinstitutioner kun afviklede

¹ Rapporten skriver mange steder projektet. Det står for det, der kan uddrages fra projektet.

et ugekursus i forsøgsperioden. De andre kurser var længerevarende splitforløb eller sammensatte kurser med en afholdelsesperiode på fjorten dage. Projektet har altså måttet justere i tankerne om, hvilke typer AMU kurser der skulle danne grundlag for forsøgsprojekterne og i stedet tage et praktisk udgangspunkt i de kurser, der har været gennemført.

Det praktiske udgangspunkt har vanskeliggjort en anden relevant undersøgelse af, om de forskellige faggrupper: social- og sundhedshjælpere, assistenter, pædagogmedhjælpere og dagplejere har forskellige tilgange til Porte folie metoden og bedømmelse generelt. Undersøgelsesfeltet kom primært til at bestå af dagplejere. Dette undersøgelsesfelt blev derfor også opgivet.

Undersøgelingsgrundlaget blev således forandret. Til gengæld førte projektet naturligt nogle nye overvejelser med sig; nemlig tanker om bedømmelsespraksis og kultur, samt om den udfordring AMU målenes grundstruktur giver underviseren og kursisterne i forhold til bedømmelse. For at undersøge disse felter blev der afholdt forskellige aktiviteter.

Målgruppe

Projektet har det social- og sundhedsfaglige og pædagogiske område som primær målgruppe, men hvis projektet naturligt spreder sig ud til en bredere kreds, er det kvalitetsfuldt.

Projektets hypotese og succeskriterier

Projektets hypotese

Porte folie metoden kan være en bedømmelsesform, der kombinerer den afsluttende bedømmelse med hele læringsforløbet – altså en proaktiv indstilling til bedømmelse.

Porte folie metoden kan være med til at opfange kursistens videnstilvækst og erhvervede realkompetencer sat i forhold til givne mål for kurset.

Erkendelses – og læringstilgangen er konstruktivistisk, hvor både underviserens og kursistens udsagn danner baggrund for underviserens bedømmelse af kursisten.

Projektets succeskriterier

Strukturelle succeskriterier

- at der bliver afholdt forsøgsprojekter for at prøve metoden af i praksis.
- at der bliver indsamlet information og lavet analyse som baggrundsviden og dokumentation til brug i rapporten.
- at der bliver udviklet en skabelon til andre AMU undervisere omkring brugen af Porte folie metoden som bedømmelsesform.

Opsamling og konklusion

Der blev afholdt forsøgsprojekter og metoden blev afprøvet. Der var nogle strukturelle vanskeligheder, der gjorde, at Social- og Sundhedsskolen ikke fik afprøvet metoden på mere end et hold, hvilket gør denne undersøgelsesdel lidt skrøbelig. Ambitionerne om at afprøve en forskel på korterevarende og længerevarende kurset blev ikke indfriet. Til gengæld blev 105 personer i alt inddraget i forsøgsprojekterne, hvilket ses som et solidt grundlag for at afprøve metoden.

Der blev indsamlet information om metoden og om kursisternes forhold til bedømmelse mere generelt. Alle deltagende kursister deltog i en spørgeskemaundersøgelse. Svarprocenten var 83,5%. 20 % af forsøgsgruppen er efterfølgende blevet interviewet for at få en yderligere uddybning af kursisternes tanker om metoden og bedømmelse mere generelt. De to primære undervisere fra begge uddannelsesinstitutioner er blevet interviewet om anvendelsen af metoden og en vurdering af metodens anvendelighed i forbindelse med bedømmelse. Underviserinterviewene har også haft til sigte at få undervisernes bud på, hvilke kursist- og underviserforudsætninger metoden kræver, samt en udredning af ressourceforbruget i øvrigt. Informationsmaterialet er blevet analyseret af styregruppen og projektgruppen. Der har vist sig nogle tendenser, som kan anses som valide. Der er også en del mere usikre tendenser, som ikke har tilstrækkelig validitet, og derfor ikke inddrages i den opsamlende del af rapporten. Projektet har tilstræbt en hermeneutisk tilgang til at indsamle informationer, har haft flere forskellige spørgeskemaer og interviewguides. Dette har vanskeliggjort en sammenføring af resultater, men har til gengæld sikret undersøgelsen relevans i sin kontekst. Det

indsamlede materiale bliver anvendt som dokumentation for projektets undersøgelser i form af bilagsmateriale til rapporten.

Der er udviklet en skabelon til andre AMU undervisere omkring brugen af Porte folie metoden som bedømmelsesform.

Pædagogiske succeskriterier

- at Porte folie metoden kan anvendes i forbindelse med bedømmelse.
- at Porte folie kan være en metode, der kvalificerer refleksionen hos både kursist og underviser.
- at Porte folie metoden kan være med til at sikre en læring i retning af opfyldelse af AMU målene.
- At Porte folie metoden kan være et støtteredskab for kursisten til at lave selvbedømmelse for at sikre deltagerinvolvering.
- At det konstruktivistiske erkendelsessyn og læringssyn kan anvendes i bedømmelse i AMU uddannelserne.

Opsamling og konklusion

Porte folie metoden kan anvendes i forbindelse med bedømmelse, men er også velegnet til at være et bredere redskab, der stimulerer og kvalificere erkendelses- og læringsprocesser. Porte folie metoden kan give kursisten et afsæt for at kunne i-tale-sætte sine erkendelses- og læringsovervejelser på en måde, som gør underviserens bedømmelsesgrundlag mere solid via dialog. Projektet har erfaret, at Porte folie metoden bestemt kan bruges til bedømmelse, men at kvaliteten er afhængig af nogle metode- og teoriovervejelser. Selv om Porte folie metoden kan anvendes i forbindelse med bedømmelse, er der nogle barrierer. Underviserne er generelt ikke bærere af en bevidstgjort bedømmeskultur i forhold til AMU uddannelserne. En anden barriere er, at det er uvant for kursisterne at foretage selvbedømmelse. De skal først lære det og anerkende det som væsentligt, før selvbedømmelsen via Porte folie metoden reelt kan kvalificere underviserens grundlag for bedømmelsen. Yderligere er der blandt underviserne en diskussion om konsekvenser for læringsmiljøet ved et øget fokus på bedømmelse. Mange af de undervisere, der deltog i projektet mener, at det mest optimale læringsmiljø for den enkelte AMU kursist kunne sikres ved, at bedømmelsen blev frivillig.

Porte folie metoden kvalificerer i høj grad refleksionen hos kursisterne. Det skyldes nok metodens proaktive natur og den gennemgående systematik i, at refleksioner får egen status under kurset og også helt konkret får noget tid. At der er krav om at opsamle refleksionerne (under forsøgsprojekterne primært på skrift) kvalificerer også refleksionerne, men omkring skriftligheden får en del AMU kursister det svært. Det betyder, at metoden skal udvikles hen imod større variation og mulighed for, at flere læringsstile kan komme i spil. Herved gives mulighed for at indfange andre læringskompetencer hos kursisterne. Æstetiske øvelser kan sikre en særlig refleksion, som forbinder sig meget til dybere erkendelseslag, fordi det er sanse- og følelsesbåret, før det er intellektuel båret. Derfor har denne type opgaver relevans, men der skal overvejes nogle støttepunkter for de kursister, der har svært ved det og oplever det som meningsløst.

Underviserne beretter også om øget refleksivitet i anvendelsen af Porte folie metoden. De udvikler en større grundighed omkring at planlægge og udføre kurserne i overensstemmelse med AMU målene og differentierer deres undervisning i højere grad end vanligt. Underviserne fortæller

om en øget bevidsthed om de bedømmelsesformer, de anvender og føler behov for og har lyst til at videreudvikle disse. Metoden kræver dog tid, udvikling af didaktiske kompetencer og nogle særlige forudsætninger hos både underviser og kursist.

Om Porte folie metoden kan sikre en læring i retning af opfyldelse af AMU målene er svært at vurdere. Det er i høj grad underviserens evne til at fokusere didaktisk på AMU målene, at kunne lave klare guidelines i forhold til målene og evne teoretisk transfer til praksis, der kan sikre, at kursisten får mulighed for primært at forholde sig de stofdele, der ligger implicit i AMU målene. Porte folie metoden kan være en støtte ved hjælp af de styrende spørgsmål, som kan være pejlemærker for de mest centrale dele af stoffet og bearbejdningen af disse. De styrede spørgsmål har vist sig meget kvalitetsfulde i forhold til at reflektere nuanceret.

Projektet har været meget optaget af deltagerinvolvering i bedømmelsen. Det kræver, at kursisten kan foretage en selvbedømmelse. Porte folie metoden kan være et støtteredskab for kursisten til at lave selvbedømmelse. Kursisten kan, ved at se i mappen til sidst, vurdere om der er sket en videnstilvækst, hvilke holdninger hun/han har til forskellige arbejdsfelter, om der er nye faglige overvejelser; altså om der er sket en udvikling. Noget af materialet i mappen vil mere bringe yderligere refleksion for kursisten, når det genses, end anvendes til selvbedømmelse. Læreprocessen lever jo videre inden i kursisten. Porte folie metoden kan altså stimulere en selvbedømmelse om erkendelse og læring generelt. AMU kurserne skal arbejde med fagspecifikke kvalifikationer – altså AMU mål, men er også nødt til at forholde sig til mere almene kvalifikationer for at fremtidssikre medarbejderen på arbejdsmarkedet. Her er Porte folie metoden meget anvendelig. Den opfanger noget af den virkelige kvalitetsfulde medlæring, som sker undervejs.

At bedømme sin indsats i forhold til AMU målene, som er fokuspunktet, er virkelig svært for langt de fleste kursister. Det er også svært for underviserne, når det kommer til en bedømmelse af kursisten. Målene er så bredt formuleret, at de ikke er særlig vurderingsbare. Til gengæld er de glimrende til at udarbejde kurset i forhold til. Selv om der er arbejdet systematisk med målene, (i nogle tilfælde før) i starten, under og til slut i kursusforløbet, så er der en klar tendens til, at de fagtermer som målene er formuleret i ikke er velintegreret i den overvejende del af kursistgruppen. Forsøgsprojekterne har udarbejdet flere designs til at spørge til en tilvækst i viden, holdning og kunnen i forhold til AMU målene, men ligegyldig forskellige designs så har disse øvelser været meget svære, og for mange kursister slet ikke meningsgivende. Det afføder en overvejelse om det er fagtermerne i AMU målene, som kursisterne ikke kan bedømme sig selv på, eller om de har svært ved at bedømme sig selv i forhold til AMU målene, fordi de faktisk ikke lærte det, de skulle og derfor ikke bedømmer sig selv ”i mål”. Projektet konkluderer, at det er fagtermerne, som er for abstrakte. Nogle af underviserne har, som en støtte for kursistens selvbedømmelse, udpenslet hvilke dele af undervisningen, der knytter sig til hvilke AMU mål. Derved er det blevet lettere for kursisten at foretage en selvbedømmelse. Yderligere er der en naturlig modsætning i at kunne vurdere sin viden, holdninger og handlekompetencer, før disse er i spil i praksis, hvilket ligger efter kursets afslutning. Der kan på kurset arbejdes med forskellige metoder, hvor viden, holdninger og handlekompetencer sættes i spil, men det ser ikke ud til automatisk at give kursisten en funderet fornemmelse af disse. Det er altså svært at udforme en øvelse til Porte folie metoden, som kan støtte kursisten i at niveausætte sine kompetencer i forhold til AMU målene, men ikke uvæsentligt, så der må arbejdes videre med finde en kvalitetsfuld udformning.

Det konstruktivistisk erkendelses- og læringssyn kan bestemt anvendes i bedømmelsen. AMU systemet rummer en vis fleksibilitet i både udformningen, afholdelsen og bedømmelsen.

Målformuleringernes brede formuleringer sikrer plads til både undervisernes og kursisternes konstruktioner, selvom målene selvfølgelig også afgrænser disse ved at give kursister og undervisere et eksternt formuleret fokus.

Metode afsnit

Inspirationskilder

Inspiration fra tidligere TUP projekter

Projektgruppen har tænkt videre ud fra nogle af de erfaringer og den viden, som tidligere TUP projekter har frembragt.

TUP projektet Bløde mål ad nye veje 2002 har inspireret med en grundig udredning af de særlige kompetencer, der knyttet sig til de ”bløde fagområder” – herunder det social- og sundhedsfaglige, samt det pædagogiske. En blød kvalifikation udgør muligheden for i en konkret praksis at kunne forandre det erkendelsesproducerende samspil mellem følelser, fornuft og handlemuligheder, skriver TUP projektet. Denne viden har været et udgangspunkt for de opgavetyper, projektet har arbejdet med i Porte folie metoden.

TUP projektet Kvist 2007 har inspireret med fin systematik i brugen af Porte folie metoden, samt med en grundig viden om metodens eventuelle funktioner. Kvist er desuden delvis implementeret på Social- og Sundhedsskolen Fredericia-Horsens, som deltager i dette TUP projekt. Derved kender underviserne metoden godt.

TUP projektet Proaktiv evalueringspraksis 2007 har forholdt sig grundigt til AMU målenes konstruktion og derved følgende begrænsninger og muligheder, hvad angår evaluering om opfyldelse af mål. Dette TUP projekt har desuden været med til at sætte gang i en aktiv og kvalitetsfuld evalueringskultur i Vitus Bering Danmark – Gedved Seminarium. Det har derfor været en naturlig forlængelse af dette projekt at sætte bedømmelsespraksis og kultur under lup.

TUP projektet Erfaringer med formelle bedømmelsesformer i praksisnær kompetenceudvikling 2004 har været en inspirationskilde ved, at deltagere i dette projekt har været med i Porte folie projektets aktiviteter – nemlig en temadag for AMU undervisere om bedømmelse i AMU. Her er blevet overdraget noget viden om AMU kursisters generelle indstilling til bedømmelse. Desuden undersøger dette TUP projekt om formelle bedømmelsesformer kan anvendes til at afdække ”bløde kompetencer”, hvilket projektet peger på er muligt. En yderligere inspiration fra dette projekt handler om, at AMU kursisterne generelt set ikke har stor modstand på formel bedømmelse.

Inspiration fra teorier

Endvidere har projektgruppen anvendt forskellige teoretiske referencerammer, hvor referencen er lagt ind i det respektive skriveafsnit. Peavy, Luhmann, Niels Jørgen Bisgaard og Jens Rasmussen har været hovedkilderne omkring konstruktivisme. Angående Porte folie metoden har Tina Bering Keiding og Roger Ellmin været de teoretiske inspirationskilder. Afsnittet om bedømmelse i AMU har været inspireret af Lars Qvortrup og Peter Alheit, som begge forsker i nutids- og fremtidstendenser.

Inspiration fra projektets aktiviteter

Projektet har hentet meget inspiration fra de afholdte aktiviteter. Det har givet stor inspiration at være sammen med andre AMU undervisere for at få arbejdet med en bedømmelsespraksis og kultur. Projektet har haft nytte af at lave forsøgsprojekterne og de efterfølgende undersøgelser. Her er tendenser fra praksis undersøgt, hvilket har givet bekræftelse, men også nogle overraskelser og små rystelser, som igen har affødt ny erkendelse.

Styregruppen og ERFA- gruppen har givet projektgruppen en god feedback og har efter hvert møde givet projektet nye erkendelser og undersøgelsesfelter.

Tværfagligt samarbejde

Social- og Sundhedsskolen Fredericia - Horsens og Vitus Bering Danmark – Gedved Seminarium har været sammen om at lave projektet. Dette samarbejde har været en stor inspirationskilde for projektet, og har også sikret faglig refleksion og udvikling for begge uddannelsesinstitutioner. De forskellige fagforståelser og arbejdskulturer har sikret projektet et kritisk eftersyn nogle gange undervejs i processen. Desuden har projektgruppen arbejdet med iver og arbejdsglæde, hvilket skyldes en gensidig nysgerrighed efter hinandens måde at tænke og arbejde på. Gruppen har også været knyttet sammen af en stor interesse for de faglige elementer: Porte folie metoden, konstruktivistisk lærings- og erkendelsestilgang og deltagerinvolvering i bedømmelsen.

Metodeovervejelser og udvælgelsesstrategier

En hermeneutisk forståelsesramme

Projektet har haft en hermeneutisk tilgang i udarbejdelsen af forsøgsprojekter, spørgeskemaer og interviews. De har været tilpasset konteksten og den udvikling, der opstod undervejs.

Projektet tillægger aktiviteterne og processerne lige så stor betydning som det skriftlige udbytte – rapporten og skabelonen. Der er foregået virkelig meget vidensudvikling, udveksling og spredning via aktiviteterne, som derfor fortjener en vis status.

Projektet har haft en kvalitativ tilgang. Projektet har arbejdet med at give udsagn validitet ved at sætte dem ind i en større sammenhæng. Der er ledt efter dele og helheder, hvorfor der primært er arbejdet med semi-strukturerede spørgsmål for at give plads for merforståelse. Projektet har i udgangspunktet udvalgt interviewpersoner efter motivation og lyst, altså frivillighed. Dette valg er taget for ikke at påvirke undersøgelsen for meget og styre nogle vægtninger. En konsekvens kan være, at de motiverede kursister kan ligne hinanden for meget. Som en modvægt til det er nogle kursister i praksis blevet opfordret til at deltage. Det har hovedsageligt været de mere stille og tilbagetrukne kursister. Projektet har således forsøgt at have øje for forskellige kursisttyper. Vedrørende underviserinterviews har disse også været semi-strukturerede og har været koncentreret om de undervisere, der primært har afviklet forsøgsprojekterne. Projektlederen har været en af disse undervisere, men her er interview fravalgt i et skøn af inhabilitet. Projektleder har også været interviewer. Spørgeskemaet har været obligatorisk og er udleveret til alle deltagende kursister. Der er anvendt kvalitativ metode angående spørgeskemaerne for at teste kvalitative konklusioner.

Strategier for analyse af data

Data er sammenskrevet for alle 7 forsøgsprojekter i et forsøg på at gå fra del fra helhed. Dataanalysen er lavet i styregruppen og efterfølgende konklusioner og perspektiveringer er opsamlet af projektgruppen. I et forsøg på at sikre en grundighed og validitet i projektgruppens udvælgelse af tendenser ud fra analysen, vedlægges undersøgelse som bilagsmateriale.

Ingen eksterne konsulenter

Projektet har ikke inddraget eksterne konsulenter, hvilket kunne have sikret en distance til undersøgelsen. I stedet har projektets styregruppe haft den kritiske funktion. Det eksterne er fravalgt på grund af økonomi og de tidsmæssige ressourcer, som i forvejen er delt imellem to uddannelsesinstitutioner.

Metodisk udfordring

Spinkelt undersøgelsesgrundlag og manglende erfaring

Det har været en udfordring at kunne dokumentere resultater og udlede konklusioner på et forholdsvist lille undersøgelsesgrundlag. Projektleder og projektgruppen har oplevet det som begrænsende at mangle efteruddannelse i at lave forsøgs- og udviklingsarbejde.

Teori i forhold til projektet

Projektets videnskabsteoretiske afsæt - Konstruktivisme

Projektet anvender konstruktivisme som videnskabsteoretisk syn på erkendelse og læring. Erkendelse og læring forudsættes før handlekompetence, som er det primære sigte for AMU kurserne. Derfor må vi nødvendigvis bevidstgøre vores tanker om, hvordan det voksne menneske erkender og lærer, og hvordan underviseren kan opfange dette for at kunne kvalificere kurset, men også anvende det i bedømmelsessituationen.

Konstruktivisme som grundidé

Konstruktivisme er en teori om viden og læring, der beskæftiger sig med sammenhængen imellem iagttagelse og perception, erkendelse og virkelighed.² Grundlæggende handler konstruktivisme om, at erkendelse om verden er afhængig af den erkendendes antagelser om verden. Den gør op med de mekaniske tanker om, at verden kan forstås på en helt bestemt og fast måde. Menneskets syn på verden er betinget af personens socialiseringsmæssige og kulturelle baggrund, men selvfølgelig også af de biologiske forudsætninger.

Psykologen R.V. Peavy (1929-2002) taler om, at vi er styret af idéer. Vi er i stand til at reflektere over idéer og deres betydninger. Vi kan reflektere over erfaringer, følelser, formodninger og opfattelser. Vi har forestillinger og perspektiver som værktøjer til at kunne kommunikere, forholde os til andre, vælge, planlægge, konstruere, overkomme begrænsninger, skabe frihed og til at komme videre. Vi husker vores fortid, kan udtrykke vores bevidsthed om nuets virkelighed og opfinder nye fremtider, siger han.³ Erkendelse er således en subjektiv konstruktion, som løbende forandrer sig i livet i mødet med andre mennesker og deres konstruktioner. Underviseren har også sine konstruktioner og er åben eller lukket overfor at begribe det, som han eller hun møder. Det bliver et faktum, at underviseren vil have "blinde pletter" i forhold til fuldt ud at kunne begribe og forstå en kursists konstruktion. Derfor er det vigtigt at finde nogle bedømmelsesmetoder, der er deltagerinvolverende. Kursisten skal synliggøre sine konstruktioner, for at underviseren kan få et mere solidt bedømmelsesgrundlag.

Den tyske sociolog N. Luhmann taler om vores indre liv (tanker, forestillinger og opmærksomhed) som et psykisk system, der er autopoiesis – altså selvskabende, selvproducerende og selvrefererende. I mødet med omverdenen, som kan indeholde noget forstyrrende for det psykiske system, kan vi foretage nogle valg, der kan ændre vores psykiske system. Vi kan altså udvikle os i mødet med omverdenen. Vi lukker os dog i det psykiske system imellem disse forstyrrelser og fungerer igen autopoiesisk. Omverdenen kan således ikke ændre det psykiske system, uden at systemet selv vælger at åbne sig op for det nye. Sagt mere enkelt, så kan vi ikke lære andre noget, hvis den anden ikke selv vil. Der skal dog mere end vilje til, hvis der skal ske læring og ny erkendelse. Fordi vores psykiske system er autopoiesisk, kræver ny erkendelse en forstyrrelse fra omverdenen. Ellers vil vi holde fast i vores allerede erkendte opfattelser – vores egne kontingente (altings relativitet) konstruktioner, sagt med Luhmanns begreber. Det får den konsekvens, at læring og erkendelse må være personens eget projekt på den ene side, vi har ansvar for egen læring. På den anden side kræver læring og erkendelse en forstyrrelse fra omverdenen, som personen vælger at åbne sig for. Derfor må ansvaret for læring og erkendelse være gensidig imellem

² Bisgaard, Niels Jørgen og Rasmussen, Jens. Pædagogiske teorier 4. udgave, Billesø og Baltzer 2005. s. 120.

³ Peavy; Vance. At skabe mening – Den sociodynamiske samtale. Forlaget Studie og Erhverv a.s, s. 8.

kursist og kursist, men i høj grad også imellem underviser og kursist. Denne teori om læring og erkendelse giver underviseren endnu en god grund til at inddrage kursisten i sin egen bedømmelse. Konfrontationen omkring selvbedømmelse, samt at skulle forholde sig aktivt til at blive bedømt af underviseren, indeholder således mulighed for læring og erkendelse, kan være en læringsplatform.⁴

Den konstruktivistiske tilgang, hvor underviseren ikke kan begribe al den erkendelse og læring, der sker hos kursisten, fordrer et etiksyn, hvor kursisten har ret til at udtale sig om sin erkendelses- og læringsproces og blive taget alvorligt for det. Underviseren skal reelt anvende kursistens udtalelser som en del af bedømmelsesgrundlaget.

Porte folie metoden og konstruktivisme

Projektet har været meget optaget af, om Porte folie metoden kan være med til at kvalificere kursistens erkendelses- og læringsprocesser og ikke mindst, om Porte folie metoden kan give kursisten et afsæt for at i-tale-sætte sine erkendelses- og læringsovervejelser på en måde, som gør underviserens bedømmelsesgrundlag mere solid. Projektet har erfaret, at Porte folie metoden bestemt kan bruges i disse sammenhænge, men at kvaliteten er afhængig af nogle metode- og teoriovervejelser.

Porte folie metoden

Oprindelse

Porte folie kommer af det franske ord ”portefeuille” som betyder ”mappe til opbevaring af vigtige dokumenter”. Eller af det latinske ord ”portare” – at bære og ”folium”- blad/papir – at bære papirer med sig. Metoden er gammel og velkendt blandt kunstnere og håndværkere, som opbevarede deres bedste produkter og dokumenter i en mappe, som de havde med ved jobsøgning. Begrebet har flere navne; portefølje, portofolio og portefolie. Vi har valgt at bruge betegnelsen Porte folie, som lægger sig tæt op af det latinske ”portare folium.

Porte folie metodik

I dag anvendes metoden inden for mange fagområder og specielt i uddannelsesforløb.

I forhold til det konstruktivistiske læringssyn, som vi tager afsæt i, er bevidstgørelse gennem refleksion en vigtig pointe i forhold til læreprocesser.

Der kan lægges to perspektiver på begrebet: et elev og et underviser perspektiv.

Elevperspektivet sætter fokus på Porte folien som et redskab til støtte og eventuel styring af læring samt dokumentation af såvel læringsresultater som læringsevne. Underviserperspektivet sætter fokus på, at Porte folien er et redskab, der skal forbedre muligheder for vejledning og undervisning af kursisten og bedømmelse af dennes læring. Perspektiverne er ikke uforenelige, men underviser og kursist skal være klar over, hvornår hvilke perspektiver er i spil.

Man skal være opmærksom på, at hvis der bliver et for stort fokus på vurderingsperspektivet, er der stor risiko for, at kursisten ”gemmer” de mindre succesfulde læringshistorie, hvorved Porte folien får karakter af en præsentations Porte folie, og derved mister det væsentlige læringspotentiale, som der ud fra et konstruktivistisk læringsbegreb ligger i kommunikation om fejl og misforståelser.⁵

---

⁴ Afsnittet henter inspiration fra bogen af Bisgaard, Niels Jørgen og Rasmussen, Jens. Pædagogiske teorier 4. udgave, Billesø og Baltzer 2005, Kap. 8.

⁵ Bering Keiding, Tina. Portefølger et operativt konstruktivistisk perspektiv på en undervisningsmetodik og dens læringspotentiale. Videnscenter for læreprocesser. Ålborg Universitet. 2002

Roger Ellmin⁶ definerer Porte folie som en form for pædagogisk dokumentation, som er lærervejledt og elevaktiv, positiv og meningsfuld. Den har til formål at beskrive og tydeliggøre, hvad og hvordan den lærende lærer. Porte folie metoden tydeliggør målene og viser, hvordan den lærende tænker om sin egen læring, og hvilken støtte der er brug for”.

Porte folien kan give et bedre grundlag for bedømmelse. Den tydeliggør, hvad kursisten rent faktisk kan og ved. Dog pointerer Tina Bering Keiding, at Porte folie metodikken ikke giver grundlag for, at kursisten bedre kan bedømme egen præstation. Kursisten kan kun bedømme sin præstation ud fra egen viden. Porte folien metoden giver mulighed for, at tilvejebringe et ikke flygtigt grundlag for kommunikation mellem kursist og underviser (og mellem kursist og kursist), om, hvad der er præsteret, og hvordan disse præstationer vurderes i forhold til opstillede mål.

Forskellige typer af Porte folie

En Porte folie kan bestå af mange elementer, som både har sigte på aktivitet og resultater. For eksempel kan det være en undervisningsplan, opgaver, logbøger, CV, refleksioner over læring og egne læreprocesser, handlingsplaner, prøver og eksaminer, billeder, videoklip og personligt udvalgte undervisningsmaterialer.

Der er forskellige typer af Portefolie:

- **Arbejds Porte folie:** en mappe, hvor i kursisten samler forskelligt undervisningsmateriale, noter, billeder, opgaver mm., som anvendes i den læreproces, kursisten gennemgår.
- **Præsentations Porte folie:** indeholder udvalgt materiale fra arbejds Porte folien; det som har haft en særlig betydning for den proces og udvikling, kursisten gennemgår i et forløb.
- **Fremvisnings Porte folie:** et udvalg af de bedste arbejder, den lærende kan fremvise. Den viser, hvem personen er og hvad personen kan.
- **Vurderings Porte folie:** viser hvilke læringsmuligheder kursisten har oplevet i løbet af forløbet, samt hvilke færdigheder hun har fået eller ikke fået.

I sit valg skal man være opmærksom på, hvad formålet med mappen skal være. Projektet har anvendt arbejds Porte folie for at starte et realistisk sted for både undervisere og kursister, der ikke kender metoden ret godt endnu.

Bedømmelse i AMU

Strategier og rammer i AMU systemet

AMU kurserne bedømmes. Det er lovpligtigt, at underviseren bedømmer kursisten efter princippet bestået/ikke bestået. Lovgrundlaget er vedlagt som bilag 1. AMU systemet er fokuseret på realkompetencer. Formålet er, at kursisten besidder de nødvendige kvalifikationer, som det konkrete arbejdsfelt kræver. Der er også i AMU systemet et bredere sigte, hvor der skal være mobilitet i arbejdsstyrken, så AMU kurserne skal også kvalificere til mobilitet. At åbne op til diskussionen om, hvad mobilitet i arbejdsstyrken stiller af udfordringer for AMU kurserne er udenfor projektet at drøfte. Dog medtager vi de overordnede AMU strategier for at konkludere, at AMU kurserne skal arbejde med fagspecifikke kvalifikationer, men også er nødt til at forholde sig til mere almene kvalifikationer. De almene kvalifikationer får i disse år en central position, fordi mange

---

⁶ Ellmin , Roger. Porte foliemodellen. Oversat af Ole Thornbye. Kbh. Gyldendal Udd. 2001

fremtidsforskere regner med, at det vil være disse, der fremtidssikrer fremtidens (og måske allerede nutidens) medarbejdere på arbejdsmarkedet. At mestre kompleksitet og kunne agere omstillingsparat og innovativt har optaget mange. Her kan nævnes Anders Fogh Rasmussen, professor Lars Qvortrup fra Syddansk Universitet samt den tyske sociolog Peter Alheit, som fra talerstolen på Roskilde Universitets Center allerede i 1993 taler om at inkludere livshistorie og biografiforskning i voksenuddannelse, som en del af en fremtidssikring. Peter Alheit er optaget af, at voksenundervisning skal arbejde med det ikke-levet liv, som vi alle besidder. Underviseren skal hjælpe kursisten til at forbinde sig med sine potentialer og i voksenundervisningen arbejde med at disse erkendes, som en forberedelse til at kunne virkeliggøre dem i privatlivet og på arbejdsmarkedet⁷. AMU systemets strategier passer altså på mange måder til de tendenser, som ”eksperterne” ser. Det giver uddannelsesstederne en god motivation for at arbejde for en kvalitetssikring af systemet og for at være medudviklere af systemet. Projektet har, via forskellige aktiviteter med underviserne, mødt stor arbejdsglæde og stor ansvarlighed i forhold til at lave AMU kurser. AMU systemet fungerer generelt på en meningsgivende måde, konkluderer projektgruppen.

Mål i AMU

Kurserne er bygget op omkring nogle mål, som er pejlemærker for kursusindhold og udformning, men som også udgør bedømmelsesgrundlaget. Da sigtet med AMU kurserne er realkompetenceudvikling, må det afspejle sig i målene. Det gør det også på flotteste vis. Målene er handlingsorienterede og ikke meget præcist formuleret for at gøre plads til mere lokale forhold og for at sikre uddannelsesstedet råderum til forskellige didaktiske overvejelser og stofudvælgelser.

Det drøftes blandt AMU undervisere, i hvor høj grad kursistens handlekompetencer overhovedet kan ses under kursusforløbet. Handlekompetencerne udfolder sig først fuldt ud, når kursisten igen agerer i praksis. Alligevel skal AMU underviseren foretage en bedømmelse af, om kursisten har opnået de opsatte handlingsorienterede mål. Derfor må underviserne drøfte, hvad der kan og bør måles under kurset. Her stiller sig en viden om, hvordan mennesket erhverver sig en handlekompetence sig centralt og hvilke handlekompetencer, professionen fordrer. Projektet vil ikke gå i dybden med forskellige erkendelsesteoretikers bud på, hvordan mennesket erkender, men blot her tilkendegive, at erkendelse stiller sig som et vigtigt led i en læringsproces, der kan føre handlekompetencer med sig. Erkendelse og læringsprocesser er for øvrigt også lettere for underviseren at forbinde sig til under kursusforløbet ved hjælp af deltagerinvolverende processer end de egentlig erhvervede handlekompetencer. Alligevel mener projektet godt, at underviseren kan øjne handlekompetencerne, fordi det ligger implicit i underviserens forståelse af professionen, hvordan bestemte erkendelsesprocesser hænger sammen med viden, holdninger og kunnen. I øvrigt er der udviklet og kan videreudvikles metoder til at teste kursistens ageren i praksis f.eks forumspil og lignende.

Projektet har afholdt nogle mini arbejdsdage for AMU undervisere og samarbejdspartner og lederne af efteruddannelsesenhederne for at drøfte AMU målenes kvaliteter og målbarhed. AMU underviserne er glade for målenes udformning, hvad angår tilrettelæggelse og afholdelse, fordi de er relevante, fleksible og rummelige. Når det kommer til målene som bedømmelsesgrundlag bliver underviserne mere usikre og ser målene som upræcise og svære at bedømme. Underviserne efterlyser flere anvisninger på relevante handlekompetencer, og at de til en vis grad er specificeret ud, eller nogle taksonominiveauer at vurdere ud fra. Projektets samarbejdspartner og lederne af efteruddannelsesenhederne er glade for dynamikken i AMU målene, og har stor tiltro til, at underviserne har de relevante redskaber til at bedømme sagligt og solidt. De giver det bud, at underviseren kan gribe i de kernefaglige felter og bruge sit grundige kendskab til disse, når

---

⁷ Oplæg fra en konference på Roskilde Universitetscenter. Er ikke publiceret, men Peter Alheit beskriver i flere af hans værker nogle af disse tanker.

bedømmelsen foretages. De kernefaglige felter skal ligge implicit i AMU målene, hvilket de også gør. Her spiller bevillingssystemets regler om at kurserne efterses hvert 3. år nok en vigtig rolle. Målene er ”up-to-date”.

Tanker om bedømmelse

Hvad vil bedømmelse egentlig sige? I Politikens Dansk ordbog er følgende forklaring:

Bedømmelse betyder vurdering. At vurdere noget betyder at mene noget om værdien, kvaliteten eller størrelsen af noget.⁸ En konsekvens af denne definition bliver, at AMU målene skal identificere det værdifulde, det kvalitetsfulde og angive hvor meget af det og på hvilken måde (taksonomitænkning), det skal udfolde sig. AMU målene beskæftiger sig grundigt med disse dele, men har nogle lidt brede formuleringer, som stiller bedømmeren, altså underviseren, overfor den udfordring at kende det grundlæggende værdifulde, kvalitetsfulde og kan ”dosere” niveauerne. Projektet har foretaget nogle interviews med kursisterne og har spurgt til, om de mener underviseren kan bedømme dem. Langt de fleste svarer ja, dog med den modifikation at underviseren kun kan se det af kursisten, som kursisten vælger at vise underviseren. Der er altså generel en tillid til, at underviseren kan bedømme, om kursisten har nået målene. Når samme problemstilling drøftes med underviserne er de mere usikre og leder fortsat efter værktøjer og bedømmelsesmetoder. Projektet vurderer, at det skyldes en vis ydmyghed hos underviserne overfor at tage fejl ud fra nogle grundlæggende antagelser om, at de ved noget om professionen, de kernefaglige felter og samfundsudviklingen generelt, men at der også er meget, de ikke ved.

I bedømmelsen er der et uligt magtforhold imellem underviser og kursist. Underviseren har retten og pligten til at bedømme, om kursisten når målene. Kursisten er således underlagt underviserens vurdering af sin indsats i forhold til at bestå eller ikke-bestå kurset. Bedømmelse i denne sammenhæng er ikke blot en tankemæssig vurdering, men en handling, som underviseren skal foretage. En handling som kursisten må finde sig i og tage konsekvensen af. Projektet konkluderer, at der er brug for en kvalificering af bedømmelsesfeltet, hvor kursisten er involveret i bedømmelse ved hjælp af at skulle lave en selvbedømmelse.

Projektets undersøgelser om bedømmelse

Projektet drøfter, om der er en modsætning imellem det mest befordrende læringsmiljø og bedømmelse. Konklusionen er ikke entydig. Projektet har gennemført en spørgeskemaundersøgelse, der spørger til kursisternes holdning til bedømmelse og til, hvilke funktion bedømmelse kan have for dem. Der er generelt en positiv holdning til bedømmelse. Nogle har en livshistorie, der gør bedømmelse svær og angstprovokerende, men der tegner sig i undersøgelsen et tydeligt billede af, at bedømmelse er anerkendt. Bedømmelse kan have flere forskellige funktioner: en kvalitetssikring af ens arbejde, motivationskraft til at dygtiggøre sig, kan give goder (løntillæg og anerkendelse) og en lille gruppe bruger bedømmelse til uddannelsesplanlægning eller som et kvalitetsbevis, hvis de ønsker at skifte arbejde. På en temadag om bedømmelse drøftede AMU undervisere fra store del af landet også holdninger til bedømmelse i AMU. Her var der mere ”slinger i valsen”. Generelt er der ikke en meget bevidst bedømmeskultur og praksis. Underviserne overvejer, om et øget fokus på bedømmelse vil få nogle uheldige konsekvenser for læringsmiljøet og i yderste konsekvenser vil kunne ekskludere nogle kursisttyper for hvem, det bliver alt for svært at gennemføre et AMU kursus. Der tegner sig et skisma imellem undervisere, der gerne vil anerkende kursisternes forskellighed og give dem ”arbejdsro” under kurset – lave en kunstig magtfri zone og så AMU kursisterne, som gerne vil bruge en bedømmelse aktivt efter kurset. Projektet konkluderer, at underviserne må udvikle en mere aktiv bedømmelsespraksis og kultur med respekt for deres fine

---

⁸ Politikens Dansk Ordbog, Politikens Forlag 2002.

etiske tanker og viden om, hvad ”det bedste læringsmiljø” fordrer. Der skal arbejdes for en kultur, hvor kursisterne har en indre balance imellem at eksperimentere, reflektere og præstere på AMU kurserne.

Porte folie metoden som medskaber af bedømmelseskulturen

Projektet er meget optaget af, om Porte folie metoden kan være med til at skabe denne kultur. Forsøgsprojekterne peger i retning af, at metoden er med til at synliggøre forskellen på at eksperimentere, reflektere og præstere. Porte folie metodens funktioner er uddybet i afsnittet om Porte folie metoden.

Aktiviteter i projektet

Baggrunden

Projektet har undervejs i udviklingsprocessen haft forskellige aktiviteter. Formålet med disse har været at give inspiration til projektet og kvalificere dets idé, give faglig sparring og være en del af undersøgelsesfeltet. Selvom projektet har en afgrænsning, der handler om Porte folie metoden som et deltagerinvolverende bedømmelsesredskab, har projektet været nødt til at udvide undersøgelsesfeltet til også at handle mere bredt om bedømmelsespraksis og kultur i en erkendelse af, at bedømmelse i AMU godt kan videreudvikles. Der har vist sig at være et stykke forarbejde at gøre, før det er muligt at dykke mere isoleret ned i Porte folie metoden som et bedømmelsesredskab. Da projektgruppen erfarede, at det var en generel tendens, blev det en form for mission for projektet at være med til at tage det ansvar at sætte bedømmelse på ”dagsordenen” i AMU regi.

Projektet har fået virkelig meget ud af aktiviteterne og vil gerne give dem lige så høj status som afrapporteringen i forhold til projektets udbytte. Aktiviteter har i høj grad været med til at udvikle, sprede og implementere viden. Faktisk drøfter projektgruppen, om ikke disse aktiviteter, i højere grad end rapporten, sikrer et udbytte af projektet.

Dette afsnit er en oversigt over aktiviteterne, deres formål og udbyttet af dem.

Temadag om bedømmelse i AMU for AMU undervisere

Baggrunden for at lave temadagen har været at sætte fokus på bedømmelsespraksis- og kultur i AMU indenfor EPOS, samt at kunne være med til at sætte nogle processer i gang omkring udviklingen af en sådan. Håbet var desuden at hente inspiration fra andres bedømmelsespraksis- og kultur for at kunne anvende nogle idéer i projektet. Programmet vedlægges som bilag 2.

Målgruppen var AMU undervisere. Der var 12 deltagere fra 8 uddannelsesinstitutioner indenfor EPOS området. Yderligere to uddannelsesinstitutioner havde tilmeldt sig, men deltog af forskellige årsager ikke. En anden uddannelsesinstitution ønskede at deltage, men blev sorteret fra, da de ville være repræsenteret af en afdelingsleder og ikke en AMU underviser.

Dagens udbytte var, at stort set alle deltagende uddannelsesinstitutioner tog beslutning om at sætte fokus på bedømmelsespraksis- og kultur. Der var et stort ønske om, at deltagerne skulle mødes igen for at drøfte de nye tiltag og for at fortsætte idéudviklingen. Deltagerne ville hente inspiration til at arbejde videre med at opbygge en bedømmelsespraksis- og kultur på deres uddannelsesinstitutioner. Dette blev dog ikke realiseret p.g.a stort arbejdspresset rundt omkring på uddannelsesinstitutionerne. Bedømmelsespraksis- og kulturudviklingen blev nedprioriteret, hvilket meget godt beskriver uddannelsesinstitutionernes virkelighed med mange vigtige arbejdsopgaver. Projektet fik nogle forslag til bedømmelsesmetoder med sig og et par stykker af dem blev afprøvet i nogle af forsøgsprojekterne. En idé om at bedømme måske skulle være frivillig for at sikre den enkelte kursist det optimale læringsmiljø blev skabt. Nogle kursister skal bruge deres bedømmelse og andre vil have mere ud af at være i et bedømmelsesfrit læringsrum for at udvikle sig. Denne overvejelse vælger projektet at bære med sig som en anbefaling. Yderligere bekræftede temadagen projektgruppen i en antagelse om, at der generelt ikke er nogen særlig aktiv og i-tale-sat bedømmelsespraksis- og kultur, men et reelt ønske om det.

Styregruppens position i projektet

Baggrunden for styregruppen har været at invitere interessenterne ind i udviklingsprojektet for at der kan ske en udvikling af ny viden, at viden kan spredes og implementeres. Desuden har projektlederen valgt at bruge styregruppen til faglig sparring. Der er i begge deltagende uddannelsesinstitutioner en tradition for i udarbejdelsen af kursusudbud at inddrage samarbejdspartnerne fra praksis. Det er således en arbejdsform i forbindelse med salg af kurser. Derved har samarbejdspartnerne opbygget en forventning om at være involveret, når uddannelsesstedet laver noget, som har relevans for praksis. Samarbejdspartnerne fra praksis har deltaget i alle andre TUP projekter, så der er en fælles referenceramme omkring TUP projekter.

Samarbejdspartneren fra praksis har tilkendegivet arbejdsmarkedets forventninger til bedømmelse. Hun har været med til at sikre projektet praksisnærhed og give inspiration til nogle fortsatte drøftelser af kursusmålenes relevans.

Uddannelseskonsulenten fra EPOS har haft en form for tilsynspligt i projektet. Hendes deltagelse har været en mulighed for, at projektet har fået faglig sparring fra EPOS. Hun har siddet med en baggrundsviden om andre relevante tiltag indenfor bedømmelse, som har inspireret dette projekt. Desuden kan hendes deltagelse medvirke til en transfer af projektets udbytte til andre interessenter.

Afdelingslederne for efteruddannelsesenhedernes deltagelse har været med til sikre, at de to forskellige uddannelsesinstitutioner har sat deres unikke præg på projektet i forhold til projektets undersøgelsesfelter og metodeforslag. Desuden spiller afdelingslederne en aktiv rolle i forhold til at kunne implementere dele af projektet efterfølgende.

Uddannelseschefen har ført tilsyn og givet projektlederen sparring omkring projektledelse.

Udbyttet fra styregruppen er godt. Styregruppen har været et reelt arbejdsfora, som har ”holdt trådene”, har givet gensidig inspiration imellem interessenterne, sikret projektet praksisnærhed og lavet analysearbejde omkring undersøgelsesfeltet. Der er fra forskellige deltagere i styregruppen ytret ønske om at fortsætte med nogle af tankerne fra projektet. Helt konkret vil samarbejdspartneren fra praksis overveje at anvende Porte folie metoden i praksis som et refleksionsredskab, der kan kvalificere udbyttet af efteruddannelse ved at praksis integrerer et redskab, der er anvendt under kurserne.

Mini arbejdsdage, der behandler AMU målene målbarhed

Baggrunden for mini arbejdsdagene har været, at AMU målene er bedømmelsesgrundlaget, men deres grundstruktur med brede formuleringer vanskeliggør en reel og målbar bedømmelse af kursistens målopfyldelse. Projektgruppen har stillet sig selv spørgsmålene: er AMU målene målbare og på hvilken måde? Er der brug for en udbygning af specifikke handlekompetencer, som et givent mål fordrer? Arbejdsrapport vedlægges som bilag 3.

Der blev afholdt to mini arbejdsdage. Den ene gang for de AMU undervisere, der på forskellig vis har været involveret internt i projektet. Her deltog 7 undervisere. Den anden gang for projektets samarbejdspartner og afdelingsledere for efteruddannelsesenhederne. Her deltog 3 personer.

Udbyttet blev, at underviserne gerne ville have et mere nøjagtigt beskrevet målgrundlag. Der blev drøftet forskellige idéer til anvendelse af bedømmelsesmetoder. Der blev også drøftet fordele og ulemper ved formel bedømmelse kontra en bedømmelse, der hviler på underviserens samlede vurdering. Der var stor enighed om, at det er problematisk, hvis bedømmelsesgrundlaget ikke er i-tale-sat, så kursisten kender det. Underviserens samlede vurdering af AMU målenes målbarhed er, at formuleringerne er for brede til at sikre en solid bedømmelse. Det blev grundigt drøftet, om det kunne være en idé at arbejde med taksonomitænkning. Efterfølgende har projektgruppen

kvalificeret idéen ved at foreslå at finde en taksonomitænkning, der beskriver det forventede niveau for praktikerens handlekompetencer.

Udbyttet fra den anden mini arbejdsdag med samarbejdspartneren fra praksis og afdelingsleder fra efteruddannelsesenhederne blev, at underviserens bedste pejlemærke i forhold til at lave en solid bedømmelse ud fra AMU målenes grundstruktur er et grundigt kendskab til de kernefaglige felter. Således at forstå, at kendskabet til de kernefaglige felter skulle være så velintegreret i underviseren, at bedømmelsen kan være en implicit del af underviserens faglighed. Dette kan suppleres med mere formel bedømmelse, men denne arbejdsgruppes fokus lå altså på den mere uformelle implicite bedømmelse. Konklusionen må være, at der er bedømmelsesmuligheder i AMU målenes grundstruktur, men at bedømmelsen kan kvalificeres ved at i-tale-sætte det udvalgte bedømmelsesgrundlag.

Workshop på EPOS seminar

Baggrunden for at lave en workshop på EPOS seminar har været at informere om projektet, samt at udveksle viden om Porte folie metoden og en sidste gang at drøfte bedømmelsespraksis- og kultur.

Der deltog 7 personer, som var AMU undervisere, koordinatore og afdelingsleder for en efteruddannelsesenhed. Oplæg er vedlagt som bilag 4.

Deltagerne havde stor interesse for Porte folie metoden og bidrog meget aktivt i overvejelserne om metoden kunne være et bedømmelsesredskab. Der blev givet nogle kvalificerede bud på spørgsmålsformuleringer, der konkret arbejdede ud fra målformuleringerne. Projektgruppen fik ikke ellers nye idéer til at udvikle metoden, da workshopdeltagerne ikke havde mange erfaringer med metoden, men havde valgt workshoppen for at kunne få idéer til at komme i gang med metoden. Denne motivationsfaktor bekræftede projektgruppen i, at Porte folie redskabet skal udvikles til at kunne anvendes i AMU systemet. Workshoppen bekræftede igen, at bedømmelsespraksis- og kultur kunne være mere aktivt, end det er rundt i landet, og at AMU målene opleves som vanskelige at bedømme ud fra. Projektet blev kommunikeret ud i en bredere kreds og flere deltagere i workshoppen efterspurgte rapporten og nogle metodeovervejelser og værktøjer, som har været anvendt i forsøgsprojekterne. Der er altså et udtrykt behov for nogle konkrete handleanvisninger i forhold til at arbejde med Porte folie metoden og bedømmelse, men der er også nogle lidt bredere tanker omkring, hvilken funktion Porte folien kunne have i AMU undervisningen, f.eks. et kvalificerende refleksionsredskab.

ERFA gruppen som ”tovholder”

Med bevillingen til et TUP projekt følger en forpligtelse til at deltage i en tværgående ERFA gruppe, der har TUP projekter med samme tema, her bedømmelse i AMU. Møderammen har været 3 møder. Baggrunden for disse møder er, at bevilliger (undervisningsministeriets embedsmænd) fører tilsyn, samt at en ekstern konsulent yder faglig sparring og laver en opsamlende rapport. 5 TUP projekter har deltaget. Projektets udbytte har været nogle nyttige teorioplæg og konstruktiv faglig sparring, som er blevet brugt til at holde ”den røde tråd” og til at indkredse relevante fokusfelter.

Forsøgsprojekter

Baggrunden for at afholde forsøgsprojekter har været at afprøve Porte folie metoden og få den udviklet til at kunne anvendes i forbindelse med bedømmelse. Som en del af forsøgsprojekterne er der foretaget forskellige undersøgelser for at kunne identificere Porte folie metodens potentiale og begrænsning, samt kvalificere metodeovervejelser og praksis. Yderligere har undersøgelsernes sigte været at undersøge AMU kursisters (indenfor EPOS) forhold til selvbedømmelse og bedømmelse mere generelt. De primære undervisere er blevet interviewet med henblik på at afdække, om Porte folie metoden er realistisk at anvende på AMU kurser i forbindelse med bedømmelse. Her har AMU underviserens og kursisters forudsætninger, samt de strukturelle AMU rammer været fokusfeltet. Da forsøgsprojekterne udgør hoveddelen af projektets undersøgelsesfelt, får de et afsnit for sig selv, som følger herefter.

Forsøgsprojekter

Baggrunden

Baggrunden for at lave forsøgsprojekter har været at prøve metoden af i praksis, hvor spørgeskemaundersøgelsen og kursistinterviewene desuden har haft en regulerende funktion undervejs. Forsøgsprojekterne har også haft den funktion at indsamle information om kursisternes og undervisernes tanker om metoden. Dette er blevet brugt til at lave en analyse om metodens potentiale og begrænsning, når metoden skal bruges som deltagerinvolverende bedømmelsesmetode. Desuden har forsøgsprojekterne kastet nogle metodeovervejelser af sig, som danner baggrund for at udvikle en skabelon til andre AMU undervisere omkring brugen af Porte folie metoden som bedømmelsesform.

Præsentation af forsøgsprojekter

Der har været afviklet 7 forsøgsprojekter og 105 personer har deltaget. Disse personer fordeler sig på følgende faggrupper: 70 dagplejere, 16 social- og sundhedsassistenter og hjælpere og 19 pædagogmedhjælpere. 20 % af forsøgsgruppen er interviewet. Spørgeskemaundersøgelsen har en svarprocent på 83,5%

Forsøgsprojekter	Tidspunkt	Deltagere	Kursusindhold
Forsøgsprojekt 1	Sep. til dec. 2006	14 dagplejere	Moduluddannelse. 14 dage bestående af Børns kompetenceudvikling 0-5 år og Børn og natur . Så Børns udtryksformer . Sidste uge er Risikobørn- og unge . Imellem uge 2 - 3 og 4-5 arbejder kursisten hjemme i ca. 5 uger.
Forsøgsprojekt 2	Uge 12 og 13 i 2007	19 dagplejere	14 dages sammenhængende kursus. Først kurset Pædagogiske læreplaner i dagtilbud . Dernæst kurset Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde . Så Teambuilding i selvstyrende grupper og til sidst Kommunikation i teams .
Forsøgsprojekt 3	April til juni i 2007	16 social- og sundhedsassistenter og hjælpere	Praktikvejledning af PGU- og sosu-elever Forløbet er således: 10 dage fordelt over 3 splitforløb fordelt på 4, 4 og 2 dage.
Forsøgsprojekt 4	Uge 18 og 19 i 2007	14 dagplejere	Som Forsøgsprojekt 2.
Forsøgsprojekt 5	Uge 21 i 2007	19 pædagogmedhjælpere	2 dage med Pædagogiske læreplaner i dagtilbud og 3 dage med Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde . Abent udbud.
Forsøgsprojekt 6	Uge 21 og 22 i 2007	13 dagplejere	Som Forsøgsprojekt 2.
Forsøgsprojekt 7	Uge 23 og 24 i 2007	10 dagplejere	Som forsøgsprojekt 2.

Introduktion til Porte folie metoden

Flere undervisere har deltaget i forsøgsprojekterne, hvilket har givet nogle variationer i metoden. På forsøgsprojekt 3 har der været nogle særlige variationer som beskrives særskilt.

Før kursusstart

Har kursisterne på forsøgsprojekt 3 fået tilsendt målene og formålet med Porte folie metoden. Samtidig er de blevet bedt om at forholde sig til, hvad de gerne vil lære på kurset, og hvilken indsats de selv skal gøre for at få mest ud af kurset.

Ved kursusstart

Fortælle om projektet og at kurset bliver bedømt. Målene gennemgås og det forklares, at de er bedømmelsesgrundlaget. Der udleveres en mappe og formålet med mappen beskrives, nemlig at kunne indsamle sine læringsovervejelser, som skal indgå i en dialog med underviseren i forhold til at blive bedømt. På forsøgsprojekt 2, 3 og 6 har kursisterne kompetencevurderet sig selv i forhold til målene.

Under kurset

Hver dag udleverer underviseren nogle opgaver på skrift, enten skrevet på papir eller på tavlen. Omfanget har været imellem 1-3 opgaver pr. dag. De har været givet på forskellige tidspunkter, i løbet af dagen eller til sidst på dagen. På forsøgsprojekt 3 har der i Portefolie mappen været en logbog, der dagligt er blevet arbejdet med i slutningen af dagen. Med afsæt i det konstruktivistiske læringssyn er der lagt op til, at kursisten selv har udvalgt de af dagens opgaver, som har haft størst betydning for deres læring i forhold til målene.

Ved kursets afslutning

Nogle undervisere har ikke yderligere opsamlet på mappen, men har forudsat at mappen har affødt løbende refleksioner over læring. Andre undervisere har i forbindelse med evaluering bedt kursisterne om at lave en selvbedømmelse med baggrund i mappen. Denne selvbedømmelse har haft målene som fokus. På forsøgsprojekt 2, 3 og 6 har kursisterne udført en ny kompetencevurdering i forbindelse med selvbedømmelsen.

De anvendte Porte folie mapper i projektet

Der har været anvendt forskellige design til mapperne på de forskellige kurser. Det skyldes, at der har været forskellige undervisere impliceret og at de har haft lyst til at afprøve nogle forskellige spørgsmål og design. Hermed en gennemgang af mapperne:

Forsøgsprojekt 1 - dagplejere på Moduluddannelse

Spørgsmål til Børns kompetenceudvikling 0-5 år (underviser1):

Beskriv dine tanker omkring dannelse, læring, udvikling og forandring. Hvor står du lige nu?...

Hvad har du været særlig optaget af i dag? Hvorfor?

Hvad er du god til som dagplejer?

Skriv 3 ting ned, som du har været særlig optaget af i dag.

Nævn 3 af Jesper Juuls pointer.

Vi har haft mange holdninger, diskussioner og stof oppe i formiddag. Hvilke dele af formiddagen har optaget dig specielt? Hvorfor?

Hvilke tanker havde jeg om ugens tema i mandags? Hvilke tanker har jeg i dag – fredag? (blev ikke afprøvet)

Nedskriv de nye fagord, du undrede dig over i dag.

Hvilke tror du, du vil begynde at bruge. Hvorfor? (blev ikke afprøvet)

Spørgsmål til Børn og Natur (underviser 2):

Nævn de tre vigtigst ting, der skete for dig i dag.

Spørgsmål til Børns udtryksformer (underviser 3):

Nævn de tre vigtigst ting, der er sket for dig i dag.

Her er lige lidt vi godt kunne tænke os, at du tager fat på i denne uge i forbindelse med, at du skal være kreativ ...

1. opgave:

Skriv mindst 10-20 stikord der beskriver din stemning(er), da du var i det kreative ”rum”, onsdag.

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____ osv

2. opgave:

Skriv et digt eller tegn en tegning, der beskriver din oplevelse af torsdag i værkstedet...

Spørgsmål til Risikobørn – og unge (underviser1):

Skriv en læringshistorie om noget, du har været optaget af undervejs under uddannelsen.

Det må ikke have været en del af undervisningen. Hvad gjorde episoden ved dig? Hvad lærte du af episoden? Hvis det er en mere generel overvejelse, hvad er så din overvejelse?

Har du ændret syn på arbejdet med risikobørnene? På hvilken måde? Hvilke handlekompetencer har du brug for i den forbindelse? Er der nogle strukturelle ændringer at gøre i din dagligdag?

Har du ændret din praksis undervejs under uddannelsen? Hvordan? Hvorfor? Har det været gavnligt, hvordan? (blev ikke afprøvet)

Har du i din hverdag oplevet en forskel på tanken om virkeligheden og så virkeligheden? Beskriv din forskel og uddyb dine tanker om at stå i en virkelighed, der viste sig anderledes end tanken om den. (blev ikke afprøvet)

Bedøm din indsats på uddannelsen.

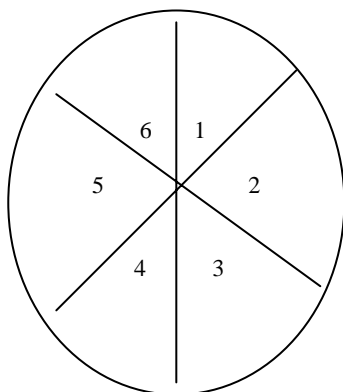
- Fik du styr på kursernes indhold? Hvad fik du med? Hvad glippede – hvorfor?
- Fik du nye handlekompetencer? Hvilke?
- Ændrede du praksis? Hvordan? Hvorfor?
- Bedøm din arbejdsindsats. Hvad gjorde du for at lære det, du havde brug for at lære i kursusugen, mellem kursusugerne

Forsøgsprojekt 2 -dagplejere på Læreplanskursus

Spørgsmål til Pædagogiske Læreplaner i dagtilbud (underviser 1):

(den første dag):

1,2,3,4,5,6 repræsenterer målene for Pædagogiske Læreplaner og dokumentation og evaluering.

Tegn ind, hvor du er i.f.t. målene lige nu i hvert område.

Farv målene med tre farver: hvad der er vigtigst, lidt vigtigt og ikke så vigtigt for dig.

(den anden dag):

Hvilke af de 6 temaer føler du nu, du forstår og kender?
Hvilke temaer forstår du ikke helt endnu? Prøv at beskrive det svære....

(den andensidste dag)

Kig på cirklen, du lavede i starten af kurset, hvor du indsatte, hvor du var i.f.t. målene og værdisatte med farver betydninger af disse mål.

Gentag øvelsen. Hvor er du nu i.f.t. mål

Er du i mål?

Hvad bragte dig i mål?

Hvorfor er du ikke i mål? Hvad mangler/skal det til?

Lav en selvbedømmelse.

Hvordan vurderer du nu din faglige viden og dine handlekompetencer i.f.t arbejdet med Læreplanerne? Se det bredt i.f.t alle de dele, kurset har handlet om: opgaven med Læreplaner, hverdagsindstillinger til børnene, at dokumentere og evaluere og dine samarbejdsrelationer i forbindelse med Læreplansarbejdet.

Opgave 3 blev på sidste kursusdag fulgt op af en gruppedrøftelse i klassen:

Kig sammen i jeres mapper og drøft i gruppen:

- er du i mål? Hvorfor/hvorfor ikke? (efterse målene)

- sæt ord på din læring – hvor var du (kursusstart), hvor er du (kursus slutning), og hvor er du på vej hen (fremtiden i dagplejen)?

- Hvor står du fast i din indstilling og praksis? Hvorfor (værdisættes)? Hvor tænker du nyt og vil indstille dig anderledes eller gøre noget andet? Hvorfor?

Spørgsmål til dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde (underviser 2)

Hvordan har du fået ny indsigt i forhold til begrebet ”dokumentation”?

Hvordan vil du arbejde med dokumentationen, når du kommer hjem? Hvilke metode(r) vil du tage i anvendelse?

Spørgsmål til Teambuilding i selvstyrede grupper og kommunikation i teams (underviser 3):

Nævn 3 ting som karakteriserer en velfungerende gruppe?

Hvad har du været særligt optaget af i dag i.f.t. informationsstrømme på arbejdspladsen og i din gruppe? Hvorfor?

Hvad tænker du om den rolle, du har hjemme i din gruppe?

Hvad er det vigtigste bidrag, du giver i din gruppe?

Hvad er dine ressourcer og færdigheder i gruppen?

Beskriv din gruppes udviklingsfase. Hvor står I lige nu? Hvorfor?

Hvornår lykkes kommunikationen godt for dig i gruppen?

Hvilke tanker havde du om din gruppe i mandags – hvilke tanker har du i dag? (blev ikke afprøvet)

Har du ændret syn på arbejdet i legestuegruppen? På hvilken måde?

Har du brug for nye handlekompetencer i den forbindelse – hvilke (blev ikke afprøvet)

Forsøgsprojekt 3 - Social- og sundhedsassistenter og hjælpere på praktikvejlederuddannelse

Dagens logbog

Spørgsmål	
Hvad er det mest værdifulde, der er sket på kurset i dag? Tænk på dagens oplæg, opgaver, gruppearbejde, diskussion osv.	
Hvorfor var det værdifuldt for dig?	
Har indholdet på kurset i dag svaret til dine forventninger?	

Hvis nej – hvad kunne du tænke dig anderledes? Hvis ja – på hvilken måde?	
Hvordan oplever du, at din måde at lære på, bliver tilgodeset på kurset?	
Er der noget, du ønsker at ændre på, i forhold til egen indsats i læreprocessen?	
Hvad har du brug for at vide mere om/kunne mere af for at nå de mål du har sat dig ?	
Andre tanker og refleksioner	

**Ønsker for min egen kompetenceudvikling
I forbindelse med praktikvejlederuddannelsen.**

I forhold til målene for AMU- uddannelsen Praktikvejledning bedes du tage stilling til på hvilket kompetence niveau du befinder dig, og efterfølgende vurdere, hvilke kompetencer du har mest brug for at udvikle i løbet af kursusperioden.

Pejling af kompetenceniveau:

Niveau 1	Nybegynder	Har ingen eller meget lidt kendskab til området.
Niveau 2	Let øvet	Har noget kendskab til området. Kan arbejde med det. Har behov for råd og coaching i enkelte situationer. Kan begynde at prioritere væsentlige forhold.
Niveau 3	Øvet	Har en del viden og erfaring på området. Kan arbejde selvstændigt. Gør brug af principper og procedurer – anvender problemløsning – og forholder sig analytisk.
Niveau 4	Erfaren	Har megen viden og erfaring på området. Har erfaring i at instruere/ undervise andre. Ser helheder. Kan videreudvikle rutiner og lignende.
Niveau 5	Ekspert	Har stor indsigt på området. Kan forholde sig kritisk til området og videre udvikle det.

		Niveau ved kursusstart	Prioriterede Udviklingsområder	Niveau efter kursus
1	Kan tilrettelægge vejledning af elever i praktikuddannelsen.			
2	Kan vejlede og støtte elever i brug af uddannelses- og logbogen.			
3	Kan støtte eleven til selvrefleksion.			
4	Kan tage afsæt i elevens faglige forudsætninger.			
5	Kan medvirke til, at eleven udvikler nødvendige færdigheder, viden og holdninger i forhold til jobbet krav gennem udførelse af og refleksion over daglige arbejdsopgaver indenfor fagområdet.			
6	Kan medvirke til at eleven udvikler egne kommunikative kompetencer.			
7	Kan få eleven til at være aktiv i planlægning og gennemførelse af praktikperioden.			
8	Kan sikre at eleven får prøvet forskellige faglige opgaver.			

9	Kan give positiv feed back i vejledningssituationen.			
10	Kan støtte og udfordre eleven fagligt og personligt.			
11	Kan arbejde på at eleven udvikler sig i forhold til praksismål og personlige uddannelsesmål.			
12	Kan lære eleven at arbejde kreativt og til at se valgmuligheder frem for rutiner i det daglige arbejde.			
13	Kan evaluere eleven mundtligt og skriftligt ud fra praksis-mål og personlige kompetencekrav.			
14	Kan medvirke til, at eleven har faglig forudsætning for at vurdere og forbedre eget standpunkt i praksis.			

Andre kompetencer jeg har behov for at udvikle i forhold til min praktikvejleder rolle og funktion.

Navn -----
 Uddannelse -----

Opsamling efter 1. modul.

Temaer for undervisningen på 1. modul

1	Uddannelsens opbygning og struktur Introduktion til skolens hjemmesiden
2	Kontaktlærerens rolle og funktion
3	Læringsstile og intelligens
4	Uddannelsesbogen – logbogsskrivning
5	Modtagelse af elever
6	Forventningssamtalen
7	Læring og refleksion
8	At arbejde med mål
9	Hjemmeopgave – Praksisbeskrivelse
10	Tilsendte spørgsmål til refleksion i forhold til praksisbeskrivelsen
11	Portefolietoden – brugerinvolverende bedømmelsesmetode i AMU – udd. Egen kompetenceafklaring Logbogsskrivning

Spørgsmål

Hvad fik du mest ud af på modul 1?

Skriv dine nye tanker ned angående at sætte et pædagogisk mål op. Hvad optager dig nu? Hvad har du lært?

Spørgsmål til Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde (underviser 2):

Ingen givet.

Spørgsmål til Teambuilding i selvstyrede grupper og kommunikation i teams(underviser 1):

Er der ting som du i dag er blevet optaget af i.f.t informationsstrømme på din arbejdsplads og i din gruppe?

Hvordan vil du kunne forbedre din egen kommunikation?

Hvad tænker du om den rolle du har hjemme i din gruppe?

Hvad er det vigtigste bidrag, du giver i din gruppe?

Hvad er dine ressourcer og færdigheder i gruppen?

Beskriv din gruppes udviklingsfase?

Hvor står i lige nu?

Hvorfor?

Skriv en lille historie om noget, du har været optaget af undervejs under uddannelsen.

Det må ikke have været en del af undervisningen.

Hvad gjorde det ved dig?

Hvad lærte du af det?

Forsøgsprojekt 5 - pædagogmedhjælpere på Læreplanskursus

Spørgsmål til Pædagogiske Læreplaner i dagtilbud (underviser 1):

Skriv 3 overvejelser omkring læring ned.

Hvordan har det det med Læreplanerne på nuværende tidspunkt? Hvad har du godt fat i og hvad er stadigvæk svært og uklart? Hvad kan du gøre ved det?

Hvad ”brænder” I for i din institution? Hvad er jeres faglige hjertesager? Er de synlige i jeres Læreplan?

Nævn 3 vigtige ting omkring det psykiske læringsrum, som giver barnet et godt lærings- og udviklingsmiljø.

Kig to og to sammen i jeres papirer og Porte folie mappe. Er du i mål? Her tænkes på dine egne mål og målene for kurset. Hvad tager du med dig hjem af tanker og idéer?

Spørgsmål til Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde (underviser 1) :

Hvad kan du bruge blomsten til?

Hvad kan du bruge fortællingen til?

Forsøgsprojekt 6 - dagplejere på Læreplanskursus

Spørgsmål til Pædagogiske Læreplaner i dagtilbud (underviser 1):

Opgave 1

Spørgsmålene besvares ved, at du giver udsagnene point efter en skala fra 0 – 10

0 betyder, at du slet intet kendskab havde til indholdet på kursusforløbet før start og 10, at du næsten er ekspert... Og så fremdeles...

Der er 10 spørgsmål, så giv dig god tid og svar så ærligt du kan!

Når ugen er gået kan vi måle, om du har fået udbytte af undervisningen og din egen indsats...

Ved kursusstart!

Spørgsmål	Point
Hvor bekendt er du med loven om læreplaner?	
Hvor godt forstår du hensigten med loven?	
Hvor godt kender du de 6 temaer ?	
Hvor godt kender du din kommunens mål for de 6 temaer?	
Hvor godt forstår du kompetencebegrebet og børns læring ?	
Ved du hvilke forventninger din kommune har til din dokumentation ?	
Hvor mange dokumentationsformer kender du? (skriv et tal) ☺	
Har du overvejet etiske aspekter i forhold til valg af dokumentationsformer?	
Er du bevidst om dit ansvar i forhold til læreplaner?	
Er du bevidst om, at der findes forskellige iagttagelsesformer?	

Efter kurset:

Spørgsmål	Point
Hvor bekendt er du med loven om læreplaner?	
Hvor godt forstår du hensigten med loven?	
Hvor godt kender du de 6 temaer ?	
Hvor godt kender du din kommunens mål for de 6 temaer?	
Hvor godt forstår du kompetencebegrebet og børns læring ?	
Ved du hvilke forventninger din kommune har til din dokumentation ?	
Hvor mange dokumentationsformer kender du? (skriv et tal) ☺	
Har du overvejet etiske aspekter i forhold til valg af dokumentationsformer?	
Er du bevidst om dit ansvar i forhold til læreplaner?	
Er du bevidst om, at der findes forskellige iagttagelsesformer?	

Opgave 2 (den anden dag):

Hvilke af de 6 temaer føler du nu, du forstår og kender?

Hvilke temaer forstår du ikke helt endnu?

Prøv at beskrive det svære....

Spørgsmål til Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde (underviser 1) :

Iagttagelse og fortælling

Beskriv i stikord, hvad du forstår ved en god iagttagelse:

Beskriv med dine egne ord, hvad livshistorier har af betydning for et barn fra 0-3 år...

Spørgsmål til Teambuilding i selvstyrede grupper og kommunikation i teams (underviser 2):

Hvordan ville du kunne forbedre din egen kommunikation?

Hvornår lykkes kommunikationen godt for dig i gruppen?

Hvad tænker du om den rolle, du har hjemme i din gruppe?

Hvad er dine ressourcer og færdigheder i gruppen?

Beskriv din gruppes udviklingsfase.

Hvor står i lige nu?

Hvorfor?

Forsøgsprojekt 7 - dagplejere på Læreplanskursus

Spørgsmål til Pædagogiske Læreplaner i dagtilbud (underviser 1) :

Hvad vidste du om læreplaner i morges?

Hvad ved du nu?

Nævn 3 ting som har været nyt/spændende i dag?

Hvordan mener du børn lærer? Hvad mener du er et godt læringsmiljø er for børn?

Spørgsmål til Dokumentation og evaluering af pædagogisk arbejde (underviser 1):

Kan du bruge blomsten i dit pædagogiske arbejde?

Typer af spørgsmål

Projektet har afprøvet forskellige spørgsmålstyper for at afprøve, hvilken funktion disse typer spørgsmål kan have. Der har naturligvis også været en drøftelse af spørgsmålstypernes relevans i forhold til AMU målene, som er bedømmelsesgrundlaget. Nogle spørgsmålstyper lægger mere direkte op til at kunne være en del af bedømmelsesgrundlaget end andre. Andre spørgsmålstyper lægger mere op til at stimulere en nuanceret og dybdegående læreproces. De forskelligartede spørgsmålstyper har desuden lagt op til at imødekomme forskellige læringsstile.

Spørgsmålstyper:

- **test af stof**

Formålet har været at arbejde med at kunne måle en videnstilvækst, samt give kursisten mulighed for at sammenfatte sin nye viden.

- **opgaver af æstetisk karakter**

Formålet har været at arbejde med en anden erkendelsesvej end den kognitive, altså at tilgodese og udfordre forskellige læringsveje– og stile.

- **opgaver om færdigheder**

Formålet har været, at kursisten kan reflektere over sig selv som praktiker. Kan være base for en udvikling af handlekompetencerne i praksisfeltet, altså en måling af realkompetencer.

- **opgaver om medlæring**

Formålet har været at bevidstgøre den mere almene dannelse, som kursisten får som ”sidegevinst” ved at være på kurset. Måling af realkompetencer, her også nogle andre end der ligger implicit i AMU målene.

- **opgaver om læringstil**

Formålet har været, at kursisten bevidstgør sine forudsætninger for erkendelse og læring og anvender denne viden aktivt under kurset for at opnå mest mulig erkendelse og læring.

Opgavetypernes udformning og kvalitet

Udformning af spørgsmål

Det har været en stor udfordring at udforme spørgsmålene til Porte folie mappen. Spørgsmålene skal tilgodese kursistens refleksivitet omkring sin læring. Samtidig skal de være anvendelige i forbindelse med selvbedømmelse og være en del af underviserens baggrund for sin bedømmelse af kursisten. Yderligere har forsøgsprojektet indenfor det social – og sundhedsfaglige område prøvet at være meget tro imod den konstruktivistiske erkendelses- og læringstilgang, hvor der er plads til kursistens egen konstruktion uden en bevidst påvirkning fra underviseren. Derfor har dette projekt arbejdet med at skabe en ramme for, at kursisten selv kunne skabe sine refleksioner. Dette projekt har ikke systematisk stillet spørgsmål defineret af underviseren, i et håb om at kursisten selv kunne udvælge de mest centrale refleksioner og stofområder. Forsøgsprojekterne indenfor det pædagogiske område har modsat arbejdet systematisk med at stille bestemte spørgsmål i bestemte

situationer ud fra en tro på, at denne styring er nødvendig for AMU kursisterne for at de kan komme i gang med at reflektere og blive glade for Porte folie metoden.

Idealet om, at kursisten i videst mulig omfang selv skal kunne konstruere sine relevante refleksioner, deler projektets deltagere fra det pædagogiske fagområde også, men faktisk afledte forsøgsprojekterne den overvejelse, om det styrede spørgsmål kunne kvalificere kursistens refleksioner og kunne "vække" kursistens konstruktioner som et afsæt for refleksionen. Det så nemlig ud til, at de meget strukturerede spørgsmål gav kursisterne et bestemt afsæt at tænke videre ud fra, modsat hvis spørgsmålene var meget brede. Hvis kursisten f.eks. fik spørgsmålet: "Nævn tre pointer for dig fra dagens stof om Jesper Juul", så gik kursisterne hurtigt i gang med at finde det meningsfulde og vigtigste. Hvis spørgsmålet var mere bredt f.eks.: "Nævn de tre mest vigtige ting, der skete i dag", tog det generelt længere tid for kursisterne at komme i gang og svarene blev ofte ikke så grundige. I en anden AMU sammenhæng, nemlig på nogle temadage om VIS kvalitet, blev "de gode spørgsmålstyper" også drøftet. Her deltog projektlederen fra dette projekt og gjorde en lignende opdagelse. I et Vis kvalitetsskema havde en skole spurgt kursisterne, om lokalet var for lille. Umiddelbart var spørgsmålet for ledende og derved ikke kvalitetsfuld. De refleksioner, spørgsmålet satte i gang, var dog yderst interessante. Deltagerne på temadagene om VIS kvalitet reflekterede ikke kun over lokalets størrelse - det startede de nok med, men så reflekterede de videre over lysindfald, interiør og lignende. Nu havde deltagerne på temadagen om VIS kvalitet ikke været kursister på det pågældende kursus og derfor kan naturligvis ikke direkte udledes, om de afledte refleksioner ville være kommet i denne kontekst. Alligevel blev iagttagelsen om, at en styret refleksion giver afledte refleksioner, som tager afsæt i kursistens konstruktioner videreført ind i projektet som en form for hypotese eller en overvejelse om læring. Ved projektets workshop på EPOS seminaret blev deltagerne stillet spørgsmålet: "hvad vil du bruge denne workshop til?" En deltager gik med det samme i gang med at skrive en masse ned. Efter nogle minutter smed hun papiret ud til siden og udbrød, at det ikke var det, hun skulle. Så tog hun et nyt stykke papir og skrev nu ned, hvad hun overordnet ville bruge workshoppen til. Efter spørgerunden spurgte workshopholderen hende, hvad hun først havde skrevet. Hun fortalte, at hun var begyndt at skrive ned, hvad hun mente Porte folie metoden kunne bruges til. Hun var altså gået langt ind et refleksionslag, hvor hun bevidstgjorde sine tanker om metodens funktioner. Hun ville egentlig bruge workshoppen til at få nogle gode idéer til, hvordan Porte folie metoden kunne bruges i AMU regi, men det konkret stillede spørgsmål afledte altså en bevidsthed om en viden om metoden, en holdning til metoden og nogle fortsatte metodeovervejelser! Nogle vigtige refleksioner med afsæt i hendes egne konstruktioner. Igen blev hypotesen eller overvejselen bekræftet: styrede spørgsmål giver nok hjernen et bestemt sted at starte refleksionen ud fra, men så arbejder refleksionen videre og bevæger sig måske ned i nogle dybereliggende erkendelseslag. Projektet har ikke fundet bekræftelse i læringsteoriene om dette fænomen og kan derfor kun give det status som en overvejelse om, hvordan mennesket lærer. Fænomenet gav dog projektet det afsæt omkring at stille spørgsmål, at de styrede spørgsmål støtter og kvalificerer refleksionerne, ikke i høj grad påvirker kursistens konstruktioner og at refleksion, erkendelse og læring ikke let lader sig styre. Det foregår forholdsvis autonomt.

I spørgeskemaundersøgelsen foretaget i forbindelse med forsøgsprojekterne udtaler kursisterne sig generelt positivt om spørgsmålene og kursisterne på forsøgsprojektet, der ikke har arbejdet med meget styrede spørgsmål, efterlyser mere støtte til refleksionerne og har generelt lidt sværere ved at se meningen med Porte folie metoden. Projektet konkluderer derved, at en vis styring omkring spørgsmålene er nødvendig og nyttigt for kvaliteten af refleksionerne, men at styringen skal have afsæt i nogle etiske overvejelser, et videnskabsteoretisk grundsyn og en grundig faglig viden om voksnes læreprocesser. Heri har ligget en stor udfordring.

De bedømmelseegnede spørgsmål

Overvejelserne, omkring hvilke spørgsmål der kan danne baggrund for bedømmelse, har først ført projektet ind i en tanke om, at svarene på spørgsmålene skal have en direkte forbindelse til de opstillede mål, som er bedømmelsesgrundlaget. Da projektgruppen tænker videre i dette spor, erkender gruppen, at Porte folie metoden og mappen let kan blive en testmappe eller en præsentationsmappe, hvor indholdet i direkte linje kan bedømmes. Dette design er selvfølgelig nyttigt i bedømmelsessituationen, men knap så nyttigt for kursistens læreproces. Desuden har det vist sig, at det praktisk set er ressourcemæssigt for krævende for underviseren at nå at se alle mapper og bedømme indholdet. Et tredje ting er, at langt de fleste kursister ikke kender metoden og har nok at gøre med "at få liv i den". Derfor har projektgruppen vurderet, at underviserne og kursisterne i forsøgsprojekterne skulle have arbejdsro til at undersøge, hvad Porte folie metoden kan, og at nogle idealforestillinger om, hvad metoden kan komme til at kunne, må ligge lidt længere ud i fremtiden. Først skal metoden kendes og anerkendes af kursister, AMU undervisere og uddannelsesinstitutioner.

I kursistens Porte folie mapper har der været forskellige opgavetyper og svar: nogle er testpræget, andre opfanger kursistens tanker om sig selv som praktiker, andre igen har udfordret kursistens kognitive og kreative/æstetiske kompetencer og har derved udfordret kursisten på sin læringsstil. Nogle spørgsmål har opfanget noget af den medlæring, som kursisten har opnået. I en "skøn forening" rummer Porte folie mappen altså en masse omkring kursistens "læringsrejse" hen imod en indfrielse af AMU målene, men rummer også mere bredt den læring, som kom ved siden af. I bedømmelsessituationen har alt det materiale været anvendt på den måde, at kursisten til slut i forløbet kigger alene eller sammen med en medkursist i Porte folie mappen og med udgangspunkt i denne give til kende overfor underviseren, om AMU målene er opfyldt. End videre danner denne selvbedømmelse også baggrund for kursistens selvevaluering af det lærte, altså også den medlæring som kurset medførte. Dialogen mellem underviseren og kursisten, som har lavet en selvbedømmelse med udgangspunkt i Porte folie mappens materiale, bruger underviseren så som en baggrundsviden i sin samlede bedømmelse af kursisten.

Spørgeskema og kursistinterview

Overordnende tendenser i forhold til brugen af Porte folie metoden

Porte folie metoden har været uvant for de fleste kursister, og nogle har haft lidt startvanskeligheder, men langt de fleste er blevet glade for deres Porte folie. Følgende er et uddrag af, hvad kursister har udtalt, at metoden kan bruges til: at tænke over dagens arbejde, evaluere på dagens læring, at kunne kigge tilbage og se hvad jeg har lært og hvornår, se at jeg har flyttet mig, en god slutning på dagen, har været med til at sætte det hele på plads, giver tid til eftertanke, har fået tænkt mere, en hjælp til mig selv, der kommer måske spørgsmål frem jeg kan stille til læreren, man lærer at bruge skriften.

Perspektivering:

Porte folie metoden ser ud til at være et nyttigt redskab til at opfange og strukturere erkendelse og læring. Det er bestemt et redskab, som kan støtte kursisten til at i-tale-sætte sin læring. Denne i-tale-satte læring kan bruges i forskellige sammenhænge: lærerens didaktiske planlægning, kursistens læringsproces, i evalueringssituationerne og som deltagerinvolverende bedømmelse, hvor kursistens selvbedømmelse kan være et støtteredskab for underviseren, når den samlede vurdering foretages.

Det selvstyrende og private (mappen har ikke som udgangspunkt været offentlig) har været godt for mange.

Perspektivering:

Når en kursist de første par gange møder Porte folie metoden, er det for mange nyttigt, at mappen er privat eller kun ses af underviser og de medkursister, som kursisten selv udvælger. Det fulde ejerskab skal ligge hos kursisten. Det ser ud til at skabe en tryghed som base for at komme i gang med redskabet. Senere kan der arbejdes imod en proces Porte folie og en præsentations Porte folie, stadigvæk med det fulde ejerskab hos kursisten, der nu så forpligter sig til at udvælge og efterbehandle de dele af Porte folien, som skal offentliggøres.

Mange kursister udtaler, at de konkrete, stofrelaterede opgaver har gjort arbejdet med Porte folie metoden let.

Perspektivering:

Kursisterne har, så længe Porte folieen ikke er et kendt refleksionsredskab, brug for støtte til, hvad de skal reflektere over. Underviseren skal stille konkrete, stofrelaterende opgaver. Målet er fortsat en mere selvstyrende form, hvor kursisten er i stand til at udvælge de centrale temaer og eftertænke dem. Dette ideal på grund af den konstruktivistiske læringstilgang, hvor de konstruktioner, den lærende har selv, kan skabe mening og system i det lærte. Tendensen er, at de konkret stillede spørgsmål kan aktivere en bevidsthed i konstruktionerne, som kan starte erkendelsesprocessen. Derfor skal der muligvis altid indlægges nogle støttepunkter for refleksionen.

Det har generelt været svært for kursisterne at starte op med metoden. Nogle kursister vil gerne have mere introduktion og opfølgning omkring metoden. Det har været svært at sætte ord på tanker og få dem skriftliggjort. For nogle kursister er det uvant at reflektere, men her deler sig kursisterne sig i to grupper: dem, der er vant til at reflektere, fordi de har deltaget i reflekterende kurser før eller har lært det andensteds i livet, og dem, som aldrig har lært det og sjældent har mødt et krav om at kunne reflektere. Der er en forholdsvis stor andel af kursisterne, som har svært ved det skriftlige. Nogle har svært ved at læse og skrive, og andre har svært ved faglig skrivning. En gruppe kursister ønsker mere dialog med underviseren omkring sine refleksioner.

Perspektivering:

Underviseren skal være grundig i sin introduktion og overveje, hvordan der opfølges. Det skriftlige volder mange kursister problemer, hvilket giver underviseren den udfordring at kunne udforme Porte folien på andre måder end i ren skriftlig stil. Det kunne være: interviews som kursisterne foretager, lydoptagelser, æstetisk produktion, artikel udklip og videooptagelser. Her ligger en didaktisk og metodisk udfordring for underviserne, som kan have brug for faglig sparring for at lære at nuancere Porte foliens udformning. Projektet konkluderer dog også, at faglig skrivning fortsat skal trænes på kurserne, da kursisternes arbejdsliv stiller krav om at mestre faglig skrivning og refleksion. En del kursister ønsker en tættere sparring med underviseren omkring sine refleksioner. Nogle vil meget gerne invitere underviseren ind i mappen. Den store udfordring bliver at finde tid til denne ekstra sparring. Et bud på at skaffe mere tid kan være at samkøre et pædagogisk kursus med kurset faglig skrivning, hvor Porte folie metoden og faglig sparring kan ligge implicit.

Opgaverne fungerer. Nogle stofområder interesserer dog mere end andre. På et af forsøgsprojekterne har Porte folie mappen haft en meget åben form, hvor kursisterne selv har skullet udvælge det mest centrale, hvilket mange udtrykker har været svært. Nogle spørgsmål går meget tæt på kursistens personlighed og faglighed, hvilket afspejler sig i svarene på den måde, at disse opgaver af nogle kursister erklæres for svære. Andre anser disse opgaver som de bedste og mest lærerige, andre igen ville helst være dem foruden. Angående æstetisk produktion (her et digt) deler kursisterne sig i to dele, hvor den ene del har været meget begejstret over at arbejde med æstetik i læreprocessen. Nogle har været meget overraskede over, hvor let og dybsindigt det var. Den anden del har haft svært ved at arbejde æstetisk, nogle har oplevet en blokering og nogle har ikke kunnet se meningen med det. Der har været arbejdet med en øvelse, hvor kursisterne skulle kunne sætte et niveau på egen kompetence i forhold til målene for kurset, for at give kursisten et afsæt til at lave en selvbedømmelse, men også som et planlægningsværktøj for kursisten til at arbejde målrettet hen imod mål opfyldelsen. Mange kursister vurderer sig som novicer og nuancerer sig ikke. Nogle har tendens til at underkende egen kunnen. Kursisterne måler deres praksis kunnen, f.eks om de har haft elever (nok) eller er kommet i gang med de pædagogiske læreplaner.

Perspektivering:

Opgavetyperne fungerer og kan fortsætte i samme form. Kursisterne har brug for støtte og styring i forhold at udvælge de temaer og stofområder, som har været de mest centrale. På sigt er det væsentligt at arbejde hen imod en mere åben form, fordi kursistens udvælgelse vil kunne give underviseren et godt indblik i kursistens faglige refleksioner. Idet Porte folie metoden er ny for de fleste, kræver det tid og øvelse, før det mere åbne kan realiseres. Det er vigtigt, at underviseren har viden om forskellige læringsstile og kan tænke disse ind, når der stilles opgaver. Det æstetiske ser ud til at være ”en historie for sig”, hvor det er meget nyttigt for nogle og andre ”står af”. Projektet konkluderer, at æstetiske øvelser kan sikre en særlig refleksion, som forbinder sig til dybere erkendelseslag, fordi det er sans- og følelsesbåret, før det er intellektuel båret. Derfor har denne type opgaver relevans, men der skal overvejes nogle støttepunkter for de kursister, der har svært ved det og oplever det som meningsløst. Disse støttepunkter kunne være en større grad af nærvær fra underviseren, plads til lidt frustration, mulighed for at kunne gøre det sammen med en anden, overvejelser over det fysiske rum, lidt ”nursing” i form af forplejning, måske lidt musik, tæpper, madrasser og lignende. Det ser ud til at være svært for kursisterne at måle deres kompetencestigning, før de har været tilbage i praksis og har afprøvet deres kompetencer. Der kan også spille nogle andre faktorer ind såsom beskedenhed, alder, janteloven, fagtermerne som AMU målene anvender er svært at forstå og at selvbedømmelse er ukendt. Det er altså svært at udforme en øvelse til Porte folie metoden, som kan støtte kursisten i at niveausætte sine kompetencer i forhold til AMU målene, men ikke uvæsentligt, så der må arbejdes videre med finde en kvalitetsfuld udformning.

Formålet med Porte folie metoden er for langt de fleste kursister klar. Ganske få kan ikke se meningen. Få bruger den som referat bog, men ellers tilkendes følgende formål: refleksion, arbejde med ens læring, opslagsværk – en struktur for læreprocessen, at ”flytte sig” og udvikle sig, at arbejde med sig selv, selvbedømmelse og bedømmelse.

Perspektivering:

Logbogen har nok banet vejen for Porte folie metoden. Når kursisterne er kommet i gang, er de generelt meget interesserede i at arbejde refleksivt og kan godt se betydningsfuldheden i det i forhold til deres arbejdsfelt. Mange er også meget glade for den mere personlige udvikling, som refleksionerne giver. Der er dog en gruppe AMU kursister, som ikke er vant til det refleksive og

ikke er blevet konfronteret med kravet om refleksivitet i deres job. De er ”nybegyndere” og det er typisk dem, som bruger Porte folieen som referat bog og har svært ved at sætte ord på faglige overvejelser. Mange fra denne gruppe vil gerne lære det, udtrykker de. De kan se kvaliteten og nødvendigheden i det. Der er en lille gruppe kursister, der ikke er interesseret i at se på sig selv, hverken fagligt eller personligt. Mange årsager gør det for svært. De bliver let ”outsidere” på kurserne, fordi de har tendens til at ”stå på hælene” og være negative, eller de er ikke særlig deltagende, nogle deltager med bemærkninger eller holdninger, som ikke billiges af medkursisterne og nogle af dem bliver sygemeldt undervejs. Porte folie metoden er med til at udpege denne gruppe og marginalisere dem. Det er et problem, da et kursusforløb jo har et inkluderende sigte. På den anden side skal der måske også ske en selektion af denne gruppe, fordi deres job rummer krav om refleksivitet og at de ikke bare kan ”putte sig”. Der skal selvfølgelig udvikles nogle støtteforanstaltninger både på kurser og i arbejdslivet, som giver denne gruppe kursister en chance for at lære at forholde sig refleksivt.

Overordnende tendenser i forhold til bedømmelse

Generelt er det svært og uvant for kursisterne at lave selvbedømmelse. Der er dog ikke en holdningsmæssig modstand. Langt de fleste mener, selvurdering er godt og rigtigt, ”vi ved jo også noget om, hvordan det er gået”, siger mange på lidt forskellige måder.

Perspektivering:

Selvurdering er svært, men nyttigt at arbejde videre med. Det kræver tid og øvelse, fordi kursisterne først skal ændre fokus fra at underviseren er eksperten, til at de selv skal anerkende sig selv som en del af ekspertpanelet – billedligt talt. Underviserne skal give plads til og stole på kursistens evne til selvrefleksion. Underviseren skal kunne smide forforståelse og i stedet lytte for at opfange kursistens egne kvalitative refleksioner.

Omkring halvdelen af kursisterne ved ikke, at AMU kurser bliver bedømt. Af dem, der ved, at AMU kurset skal bedømmes, ved lidt over halvdelen at bedømmelse er bestået/ikke bestået.

Perspektivering:

Uddannelsesstederne må sikre sig, at kursisterne kender bedømmelsen bestået/ikke bestået.

Kursisterne har mange bud på, hvad de kan bruge en bedømmelse til: at komme videre, højere løn, øget selvtilid, til at vise sin arbejdsplads sin faglige kvalitet, samt til personlig og faglig udvikling.

Perspektivering:

Det er oppe i tiden, at bedømmelse er vigtigt og nyttigt. Kursisterne har nogle klare meninger om, hvad de kan bruge en bedømmelse til. Det øger et pres på uddannelsesstederne til at bedømme mere aktivt og kvalitativt. Først når et kvalitetsniveau er sat (måske ved at nogle kursister bedømmes bestået og andre bedømmes ikke bestået), får bedømmelsen reel kvalitet og funktion.

Spørgeskemaundersøgelsen er vedlagt som bilag 5. Kursistinterview er vedlagt som bilag 6.

Underviserinterview

Overvejelser om brugen af Porte folie metoden

Det har været lærerigt og udfordrende for både kursister og undervisere at afprøve Porte folie metoden. Underviserne oplever, at Portefolie metoden har medvirket til, at kursisterne har udvist et større engagement og taget mere ansvar for egen læring.

Perspektivering:

I følge et konstruktivistisk læringssyn er det en forudsætning for erkendelse og læring, at den enkelte kursists læringsproces kommer i fokus. Porte folie metoden er et nyttigt redskab til det. Ved brug af metoden er kursisterne blevet guidet til en mere målrettet refleksion over teori og praksis. De har fået mulighed for at konstruere en viden, som bygger på deres forforståelse og som giver mening i forhold til de opgaver og funktioner, de står med i deres arbejde.

Ved at kursisterne skriftligt eller mundtligt har skullet redegøre for deres tanker og overvejelser over egen læring, har underviseren fået indsigt i det, den enkelte kursist har fundet betydningsfuldt og væsentligt for egen praksis. Samtidig har det givet indsigt i, hvordan kursisten har arbejdet med målene.

Perspektivering:

Denne indsigt kan underviser og kursist bruge i vurderingen af opfyldelse af mål.

Metoden har ikke været lige til at gå til, da den fordrer en anden tilgang til undervisningsplanlægning og deltagelse for både underviser og kursister.

Perspektivering:

Metoden kræver nogle forudsætninger hos underviser og kursist. Der er også en ressourcemæssig udfordring i at ville implementere metoden på fremtidige AMU kurser.

Underviserinterviews er vedlagt som bilag 7.

Pædagogiske overvejelser

Kursistens forudsætninger

Kursisten skal være motiveret for at arbejde med egne lærings- og udviklingskompetencer. Det ser dog ud til, at Portefolie metoden i sig selv skaber denne motivation, når kursisterne oplever, at de får noget ud af det. Kursisterne skal kunne reflektere og sætte sig ud over deres egen forforståelse, samt have vilje og mod til at arbejde med mindre stærke sider af sig selv. For nogle kursister er det uvant at arbejde med disse kompetencer. Kursistens skal have basale færdigheder i at kunne læse og formulere sig på skrift og i tale. Dette har været en svaghed ved metoden. Hvis Portefolie metoden skal ses som et brugerinvolverende bedømmelsesredskab, vil det betyde, at metoden skal udvikles hen imod større variation og mulighed for, at flere læringsstile kan komme i spil. Herved gives mulighed for at indfange andre læringskompetencer hos kursisterne.

Underviserens forudsætninger

For at kunne arbejde med Portefolie metoden må underviseren som udgangspunkt have kendskab til metodens mangfoldighed. Der udover kræver det også, at hun har en stor viden om faget, der undervises i. Der skal kunne kobles mellem teori og praksis og der skal kunne tages et praksisnært udgangspunkt. Underviseren skal have stor indsigt i målene for uddannelsen og skal kunne arbejde med dem på flere niveauer, samt kunne planlægge og gennemføre et undervisningsforløb. Rent kommunikativt skal underviseren kunne rådgive, vejlede og coache kursisterne. Af personlige kompetencer er selvværd, empati, at kunne udvise respekt og gå etisk til værks essentiel. I forhold til at bedømme skal underviseren have autoritet over for kursisterne. Underviseren skal kunne give en faglig og saglig begrundelse for bedømmelsens grundlag.

Overvejelser over ressourceforbruget

At anvende Portefolie metoden kræver tid. Når der sættes fokus på Portefolie metoden som et brugerinvolverende bedømmelsesredskab bliver det tydeligt, at den enkelte kursist kommer mere i fokus end i den nuværende praksis, hvor holdopfattelsen er mere herskende. Det vil kræve mere tid. Der er behov for, at der afsættes tid til introduktion til metoden og til arbejdet med metoden undervejs og afslutningsvist. I den form Portefolie metoden har i projektet stilles der krav til kursisternes evne til skriftlighed, hvilket også tager tid, da det for mange af kursisterne er uvant at formulere sig på skrift. Det optimale vil være, at der er tid til, at kursist og underviser sammen kan arbejde med Portefolie mappen. På nuværende tidspunkt er dette ikke realistisk. Der kunne skæres i indholdsdelen for at skaffe mere tid og plads til at arbejde med den enkelte kursists læring og i-tale-sættelse af den bedømmelse, som skal finde sted. Det vil dog få nogle andre konsekvenser for kursets kvalitet. Det er en overvejelse, om eksisterende kurser med fordel kunne lægges sammen med kurset faglig skrivning, så der kunne blive mere tid til metoden.

Skabelon til Porte folie metoden

Baggrunden for skabelonen

På baggrund af projektets erfaringer og undersøgelser foreslår projektet en skabelon. Skabelonen skal alene ses som en af mange muligheder, hvis man vil arbejde med Porte folie metoden. Projektet har dog ønsket at give et bud på, hvordan Porte folie metoden kan anvendes. Skabelonen vedlægges som bilag 8 og kan hentes på www.emu.dk

Anbefalinger

Til projektets egne uddannelsesinstitutioner

At der i disse organisationer øges fokus på bedømmelsespraksis- og kultur. Brugen af Porte folie metoden skal videreudvikles. I den forbindelse vil efteruddannelse af underviserne i brugen af Porte folie metodik og arbejdsfællesskaber med andre undervisere være nødvendige, for at underviserne kan få de relevante kompetencer.

Til andre uddannelsesinstitutioner

At uddannelsesinstitutionerne øger deres fokus på bedømmelsespraksis- og kultur, og overvejer om brugen af Porte folie metodik kunne være et relevant bedømmelsesredskab. Efteruddannelse og faglig sparring vil være en forudsætning for implementeringen af en Porte folie metodik.

Til undervisningsministeriet og efteruddannelsesudvalgene.

At undervisningsministeriet udarbejder noget handlingsanvisende materiale til AMU underviserne omkring brug af Porte folie som et refleksionsredskab, der kan bruges i forbindelse med læring, evaluering og bedømmelse. Desuden er det nødvendigt, at der sættes nogle initiativer i gang for at højne en bedømmelsespraksis- og kultur i AMU systemet.

Målenes grundstruktur bør efterses af efteruddannelsesudvalget for at sikre, at de er vurderingsbare.

TUP projekternes grundform, hvor der gives midler til at videreudvikle forskellige praksisfelter i AMU systemet giver en god mulighed for at fordybe sig, blive klogere og give nogle konstruktive bud på nogle handleanvisninger. Det opleves dog som en frustration og mangel, at der ikke er midler til at videreudvikle praksis på undersøgelsesområdet. Det kan let medføre, at projektet ikke bliver velintegreret og derved ikke kan medvirke til at være en solid ”vidensbank”, som kan anvendes som eksemplarisk eksempel for andre AMU udbydere. Derfor er det en anbefaling, at der gives midler til implementering eller til at forsætte nogle undersøgelser.

Afslutningsvis foreslås, at undervisningsministeriet overvejer, om bedømmelse kunne være et valg eller fravalg.

Litteraturliste

Bering Keiding, Tina: Portefølger et operativt konstruktivistisk perspektiv på en undervisningsmetodik og dens læringspotentiale. Videnscenter for læreprocesser. Ålborg Universitet. 2002

Bisgaard, Niels Jørgen og Rasmussen, Jens: Pædagogiske teorier 4. udgave, Billesø og Baltzer 2005.

Ellmin, Roger: Porte foliemodellen. Oversat af Ole Thornbye. Kbh. Gyldenddal Udd. 2001.

Peavy, Vance: At skabe mening – Den sociodynamiske samtale. Forlaget Studie og Erhverv a.s.

Politikkens Dansk Ordbog , Politikkens Forlag 2002.

TUP projekter:

Bløde mål ad nye veje. 2002. Videnscenter for Læreprocesser, Aalborg Universitet.

Erfaringer med formelle bedømmelsesformer. 2004. Ålborg Universitet og SOSU i Viborg amt.

Proaktiv evalueringspraksis. 2007. Mette Lyager, Gedved Seminarium, Vitus Bering Danmark.

Kvist. 2007. SOSU skolerne og de lokale uddannelsesudvalg i Vejle, Viborg, Ribe, Nordjyllands amt samt Kolding Pædagogseminarium.